

Fågelrapport för Västmanland 1996

Thomas Pettersson, Mats Andersson,
Thomas Carlsson, Karl-Gunnar Källebrink,
Bert Lärsson & Roland Thuvander

Ännu ett fågelår har passerat, med mer än 10 000 inrapporterade från landskapet. Det är bara att läsa, komma ihåg hur det var, och låta sig inspireras till framtida skåding — och inrapportering!

Härmed presenteras den ångönska årsrapporten från Regionala rapportkommittén (rk) i Västmanland. Rapporten behandlar fågelobservationer gjorda i landskapet Västmanland 1996.

Denna rapport, liksom den för 1995, skiljer sig en del från sina föregångare, främst avseende omfattningen. Rapporten bygger på drygt 10 000 meddelade observationer. Grundorsaken till de senare årens mer omfattande rapporter, är att rapportmallen utökats väsentligt fr. o. m. 1995. Regionala rapportkommittén vill framföra ett varmt tack till alla de som bidragit med material till denna rapport. Ett särskilt tack riktas till de lokala sammanställdare som verkar för att rapporter kommer in snabbt och effektivt, i vissa fall t. o. m. på datamedium, vilket är väsentligt arbetsbesparande för kommittén.

Författarna delar huvudansvaret för denna rapport enligt följande: lommar-andfåglar (Mats Andersson), rovfåglar-trana (Bert Lärsson), strandkata-tårnor (Karl-Gunnar Källebrink), duvor-stenskvätta (Roland Thuvander), ringsträvsparv (Thomas Carlsson) och övrigt (Thomas Pettersson).

Rapportens utformning
Observationerna är uppdelade kommunvis och de flesta lokalangivelserna hänvisar till det delområde (oftast lika med socken/forsamling) lokalen återfinns i. Översiktliga kartor över Västmanlands kommuner och delområden visas i figur 1. Kommunerna förkortas genom de två första bokstäverna i namnet med undantag för Norberg som förkortas Nb.

rik v.

Efter vissa artnamn återfinns inom parentes två siffror. Dessa redovisar medianen (*inte* medelvärde) av antalet fynd (i vissa fall antal ex. eller antal fågeldagar (fd), se nedan) eller häckningar (H = konstaterade häckningar, h = troliga häckningar) i Västmanland under den närmast föregående tioårsperioden, d. v. s. 1986-95 respektive antalet 1996.

I viss utsträckning används begreppet fågeldagar (fd) som beskriver summan av alla observerade individer för varje dag. En fågel, oavsett om det är samma individ, som ses under tre olika dagar ger tre (3) fågeldagar. Motsvarande gäller för t.ex. 40 ex. den ena dagen och 55 ex. dag två, vilket alltså ger 95 fågeldagar. Måttet används, i brist på bättre alternativ, för arter med större datamängder, i huvudsak för jämförelse mellan olika år. På motsvarande sätt används t. ex. fd/10, fd/100 etc. som beskriver "10-fågeldagar", "100-fågeldagar" o. s. v.

Samtliga uppräknade fynd är bedömda av rk Västmanland. Vissa observationer har dessutom granskats i särskild ordning av kommittén och sådana fynd är markerade med en asterisk (*). Dessa innefattar även ett antal arter och raser som skall granskas av Sveriges Ornitologiska Förenings raritetskommitté (rk) före publicering. Endast av rk godkända fynd återfinns i denna rapport och dessa är markerade med en dubbel asterisk (**).

Lokala fågelrapporter

Lokala fågelrapporter sammanställs för flera områden i Västmanland, t. ex. Lindesbergs k.n. (inkl. Ervalla fj.) i Örebro k.n) och Nora k.n., se litteraturlistan förteckningen.

vi åt kommer vi att lyckas!
Vid rapportering bör den handledning som utarbetats följas. Denna mall, som publiceras i nästa nummer av *FIV*, (och kan återfinnas på VOFs hemsida) är för 1997 snarlik den för 1996, men följande smärre ändringar har vi ansett vara motiverade:

Granskingare h, V → A
Rädda h, V → A

Rapportering sker antingen till någon av rk:s ledamöter, i första hand Thomas Pettersson, adresser se nedan, eller via nedanstående lokala rapportmottagare för vidarebefordran till rk:

- Köpings k.n.
Liljebro Hammarström, Torsgatan 23 B
731 34 Köping
- Surahammars k.n.
Jan Österberg, Ashammarsvägen 70,
730 60 Ramnäs
- Lindesbergs k.n.
Jan-Erik Malmstigen, Box 61,
718 22 Frövå
- Nora k.n.
Lisbeth Uhr, Älgsträket 20,
713 33 Nora

Fågelobservationer under 1997

Rapportering bör ske snarast möjligt efter årets slut och ämminstone före den 1 februari 1998. Har Du många rapporter kan det vara bekvämt både för Dig och för rk, att delrapportera, t. ex. kvartals- eller halvårsvis, under året. De senaste åren har denna rapport publicerats mycket sent på året, vilket inneburit att vissa observationer i rapporten är nästan två år gamla när de kommer i tryck. Dessutom kan man säga att en fältsäsong "gått förlopad" eftersom de publicerade (eller utblivna) uppgifterna inte kan följas upp förrän nästkommande år. Vi lyckades inte heller i år att få rapporten i tryck under vår eller ens försommar, men vi gör nya försök inför kommande år. Hjälp!

Använda förkortningar m. m.

ad	adult	r	rastande
ex	exemplar	sj	sjungande
fg	forsamling	s.n	socken
juv	juvenil	sp	spelande
k	kalenderår	str	sträckande
k:a	kyrka	subad	subadult (nästan adult)
k.n	kommun	tr	trummande
m	i mitten	ult	i slutet
pr	i början	♂	hanne
pull	pullus (plur. pulli)	♀	hona

Västmanlands kommuner

Fågelåret 1996...

...kännetecknades av mestadels måttliga förekomster, i vart fall i jämförelse med 1995, som var ett av de mest spektakulära åren på mycket länge. Dock kunde hela fyra nya arter för landskapet noteras under 1996, nämligen *mongolpare*, *tuvsnäppa*, *medelhavstenskivvätta* och *brandkrönanad kungsfågel*. Därtill bokfördes också två nya underarter, dels s. k. *tundraslaggås*, dels en västlig ras av *silltrut*.

Bland rarterna märktes för övrigt *ägrethäger* (2), *stapphök*, *jokifalk* (2), *dammnäppa*, *vitrvingad lärna* (2), *fjälluggla*, *blåkråka*, *virryggig hackspett* (4), *större pipilärka*, *citronvärja*, *svarthakad buskskvätta*, *hökångare* (2) och *lavkråka*.

Merparten av januari månad dominerades av ett kraftigt högttryck som gav ett gråmulet men nederbördsfattigt väder. Snottacket var ringa samtidigt som det var kallt. Samtidigt som februari blev ännu kallare utblev nederbörden i stort sett även denna månad. Trots vinterkyllan lyckades ett par *gråhäger* övervintra i Västerås, men då flera delar väder var igenbästa var vatten- och föda tillgängliga. Typiskt nog brukar en del solida fynd göras sådana vintrar, kanske mest beroende på att fåglarna koncentreras till ett fåtal öppna vatten som följaktligen livligt frekventeras av ornitologer vid denna tid. Så också denna vinter, t. ex. en *gråhökedopping* i Lindes, *storskarvar* i Västerås resp. Kolback, samt en *brunnad* i Kamnäs. Betecknande är också endast ett fynd av *skratrimås* och inget av *fiskmåsar* under årets två första månader. Invasionerna från föregående höst märktes även ett stycke in på 1996. *Byörkrastarna* klingade av först, redan efter en vecka in på det nya året märktes minskningen tydligt. De ovanligt talrika *rödvingetrastarna* tycktes försvinna i samband med februariylan (eller för att favoritbären tog slut då?).

Ovanligt många *rödthakar* rapporterades också. Invasionen av *sidsångens* ebbade ut i betydligt makigare takt och arten var inte direkt ovanlig så sent som i slutet av mars. Föregående sensommarrivningar av *smalnåbbad nätkråka* hade ju i stort sett dragit förbi redan vid juletid och endast enstaka fåglar sågs på några platser i början av 1996. Över-

vårader medförde sen islossning. Man kunde därför se anmärkningsvärda koncentrationer av simfåglar till de vakar som gick upp tidigast, t. ex. av *skäggsdopping*, *knipja* och *sothöna* i Västeråsflåden. Ovanligt många *smålommar* sågs också ligga i de större sjöarna och vänta på islossning i häckningsstjärnarna.

I början av maj följde mycket varm luft från Sydosteuropa mot Skandinavien. Måhända var det tack vare dessa luftströmmar som en rekordtidig *hårmsångare* kunde höras i Ångsö redan den 2 maj och en lika rekordtidig *roserfink* i Köping samma dag. Månaden inledes annars ostadigt och skulden från den nederbördsfattiga vintern amorterades rejält. *Silverträrnar* uppträdde ovanligt talrikt med över tusen rapporterade fåglar under ett par majveckor.

Trots en hyggelig inledning måste juni betecknas som sval och ostadig. Nederbörds mängderna var dock i stort sett normala. Som vanligt när juni ser ut så, var det glest mellan de s. k. nattsångarna. Endast *flodsångare* och *busksångare* höll ställningarna något, medan såväl *vaktel*, *småfläckig sumphöna*, *kornknarr* och *kårsångare* hade ett dåligt år. Därtill minskade antalet böljande *rödrommar* kraftigt, kanske på grund av hårda vinterförhållanden i Nordvästeuropa. Det torde också vara av samma anledning som endast en häckning av *kungsfiskare* rapporterats och *knölsvomen* fortsätter att minska dramatiskt, åtminstone i Skogslälandet och Mälardalen. Andra arter som brukar vara känsliga för hårda vintrar, t. ex. *forsårla*, *strömstare* och *skäggsme*, tycks ändå ha klarat sig rätt bra. Vår enda koloni av *storskarvar* växte också till sig rejält till 20 par. Trots relativt många ströfynd hittades endast en häckning av *ångshök*. Bland det positiva skall först och främst återtalet av *havsörn*

framhållas, men glädjande är också en lyckad häckning av *puvgräsa* i Kungs Barkarö. *Svartlårnan* ökade något och *skratrimåsen* likaså, tycks det som, medan *dacksvanen* minskade kraftigt. Bland smågnagarspecialisterna hade *hornugglan* ett dåligt år, medan fler häckningar än på många år noterades för *torrfalk*. Antalet iaktagna *jordugglor* var även i år förbryllande få.

Först i slutet av juli blev det sommar på riktigt med temperaturer närmare 25°. Augusti fortsatte i sommarens tecken, men för en annan kallfront (ibland med åska) medförde lokala skyfall. Västerås fick t. ex. dubbla normala månadsmedelnederbörden på ett par dygn kring den 25 augusti medan Ställdalen under hela månaden fick knappt normal mängd. På den ornitologiska fronten finns inte mycket att orda om från dessa månader, förutom en mindre rörelse av *smalnåbbad nätkråka*, för andra året i rad.

Hostmånaderna september och oktober bjöd överlag på vackert väder. *Grågås* rastade i rekordantal både vid Askövikens och i Ångsö. Efter en period med högttryck passerade ett antal nederbördsområden i slutet av september. Den 28 sågs t. ex. stora flockar med *stjärtdänder* vid såväl Fläcksjön som vid Askövikens. Den näringsrika Sjölundamåden vid Findlaviken bjöd mängder av *brunnad* att rasta. Några klara dagar i början av oktober gav utmärkta betingelser för s. k. termikflyttare, och höga sträcksummor kunde noteras för *örnnäbb*, *fjällvråk* och *trana*.

I början av november blev det dock betydligt kyligare och i slutet av samma månad slog vintern till med både snö och kyla.

Med några korta avbrott får december betecknas som både snörök och kall, det senare särskilt från mitten av månaden. Vid denna tidpunkt försvann flertalet av de *knölsvanar*, *sångsvanar*, *kamadagäss* m. fl. som

dittills stannat kvar. Trots väderstämning åter ett par *gråhäger* i Västerås och i Grythyttan sågs en *brunnad* strax före nyår, liksom en *smådopping* i Lindes. På mällarsarna sågs rekordstora ansamlingar av *havsörn* liksom en hel del *havsutrutar*. Såväl *dubbeltrast* som *snöskiska* lyst helt med sin frånvaro under december. En *hökuggla* i vid Askövikens stannade emellertid kvar månaden ut.

Artlista

Smålom *Gavia stellata* (17 h, 57 h)

De 57 häckningarna, eller troliga häckningarna, fördelade sig på följande kommuner: Lindsberg (7), Nora (1), Fagersta (4), Ljusnarsberg (3), Hällefors (42). Fynd utanför häckningsområdet: 3 str. Västerås-fjärden, Lundby, 16.5 (Bengt Stridh). 2 r. Västerås-fjärden, Västerås, 23.5 (Daniel Green).

Sr: 1 ex St. Acktjärnen, Ramnäs, 21.4 (Mikael Leppälampi).
Lf: 1 str. (0) Prästryggen, Näsby, 21.4 (Andreas Sundberg m fl). 1 ex Väringen vid Valfsken, Näsby, 24.4 (Kjell Mattsson). 2 r. Ullersätter-sviken, Näsby, 26.4 (Jerry Andersson). 2 r. St. Lindsjöen, Linds, 27.4 (Mats Andersson). 4 r. Ullersättersviken 29.4 (Jan-Erik Malm-

stigen). 2 ex Ullersättersviken 30.4 (Sven-Olof Eriksson) och 1.5 (Jan-Erik Malmstigen). 1 r. St. Lindsjöen 1.5 (Per Martin Ramberg). 1 ex Oppåsen, Fellingsbro, 13.5 (Mikael Hakke). 2 ex Oppåsen 1.6 (Ulla Wallin m fl).
Ett högt antal rapporterade häckningar, vilket torde ha sin förklaring i att arten eftersöks särskilt i vissa kommuner, t ex Lindsberg, Fagersta och Hällefors.

Storlom *Gavia arctica* (34 h, 40 h)

De 40 häckningarna, eller troliga häckningarna, fördelade sig på följande kommuner: Köping (1), Sala (1), Surahammar (10), Lindsberg (11), Fagersta (13), Skinnskatteberg (3), Ljusnarsberg (1).

Småddopping *T. ruficollis* (7 ex, 6 ex)

Vf: 2 ex KVV, Lundby, 7.4 (Pentti J. Tatti m fl). 1 ex Angkravtverket, Västerås, 30.11-4.12 (Pentti J. Tatti m fl).

Sr: 1 sj. Lissjö ångar, Sura, 23.5 och 1 ex samma lokal 25.5 (Soren Larsson)

Lf: 1 ex Väringen, Näsby, 8.9 (Mattias Rudenvall, Andreas Sandberg). 1 ex Ågården, Lindsberg, Linds, 25.12 (Sven-Ivar Andersson, Erik Nordberg).

Totalt fem fynd av 6 ex, därav två vinterfynd - en ganska normal fyndbild.

Skägddopping *Podiceps cristatus*

Större (minst 50 ex) ansamlingar:

Vf: ca. 100-110 ex KVV, Lundby, 20-21.4 (Hakan Johansson, Pentti J. Tatti). Asköviken 26.4-18.5, som mest 78 ex 11.5 (Thomas Pettersson).

Gråhakedopping *P. griseogena* (6 ex, 4 ex)

Sr: 1 ex Djupen, Ramnäs, 4.5-10.7 (fl obs).

Lf: 1 ex Präströbron, Lindsberg, Linds, 27.2-16.3 (Leif Karlsson m fl). 1 ex Sjömosjön, Fellingsbro, 18.4 (Sven-Olof Eriksson m fl).

Nb: 1 ex Noren, Norberg, 1-12.6 (Torbjörn Jansson).

De fyra fynden kan delas upp på två sommarfynd, ett värfynd och ett vinterfynd. En ganska normal fyndbild. Fågeln vid Präströbron hittades helt utmattad på en gata intill ån, varefter den släpptes ner i ån och återhämtade sig ganska snabbt.

Eftersom årets februari var en av de kallaste på många år var de flesta vattnen igenfrosna. I trakten av Lindsberg var det i stort sett endast här det fanns öppet vatten (p g a en värmepump intill). Första vinterfyndet i Lindsbergs k.n.

Svarthakedopping *P. auritus* (15 h, 16 h)

Riksinventersart 1996. Sexton häckningar eller troliga häckningar har rapporterats från Västerås (5), Köping (2), Arboga (3), Sala (1), Surahammar (2), Lindsberg (2) och Hällefors (1). Övriga observationer:

Vf: 1 ex KVV, Lundby, 19.4 och 27.4 (Markus Rehnberg m fl). 1 ex Norra Björnö, Västerås, 8.5 (Bernt Larsson).

Kv: 2 ex Barkarövik, K. Barkarö, 19.10 (Arne Eklöv).

Sr: 1 ex Flacksjön vid Mörtholmen, Fläckebo, 26.4 och 2.5 (Kristen Ekman). 1 ex Gussjön, Fläckebo, 4.5 (Åke Berg). 2 ex Rörbosjön, Fläckebo, 8.5 (Kristen Ekman).

Sr: 1 ex St. Nadden, Ramnäs, 1.5 (Ralf Lundmark). 2 ex Gläpen, Sura, 8.5 (Ralf Lundmark).
Lf: 1 ex Gransjön, Fellingsbro, 29.4 (Sven-Olof Eriksson m fl). 2 ex Sällingsjön, Fellingsbro, 1.5 (Thomas Haraldsson, Mattias Rudenvall). 1 ex St. Lindsjöen, Linds, 1.5 (Per-Martin Ramberg).

Antal häckningar i nivå med de senaste fyra åren. De flesta häckningslokaler är kända sedan tidigare.

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Häckningar:

Vf: minst 20 par Flotgrundet, Ångsö (Ralf Lundmark, Thomas Pettersson, Markus Rehnberg). För övrigt gjordes 65 fynd av 210 ex utanför häckningslokalen, fördelat kommunvis enligt följande: Västerås (32 fynd/142 ex), Hallstahammar (2/2), Köping (5/7), Kungsör (3/7), Arboga (2/15), Sala (4/6), Surahammar (1/1), Lindsberg (11/25), Nora (1/1), Fagersta (1/1), Hällefors (3/3). Vinterfynd och större (≥ 10 ex utom häckningstud) flockar:

Vf: 1 2k KVV, Lundby, 19-28.1 (Kjetil Jensen m fl). 18 ex Gimpelstenarna, Ångsö, 24.5 (Thomas Pettersson). 10 ex Gimpelstenarna (17.8 (Richard Lager, Pentti J. Tatti). 10 ex Klockarholms stenar, Ångsö, 25.9 (Thomas Pettersson). 16 ex St. Skotterön, Kårbo, 1.10 (Björne Eriksson). 13 str. (S) Asköviken 2.10 (Markus Rehnberg).

Hv: 1 "ungfågel" Strömsholm, Kolbäck, 8.2 (Hans Klinga).

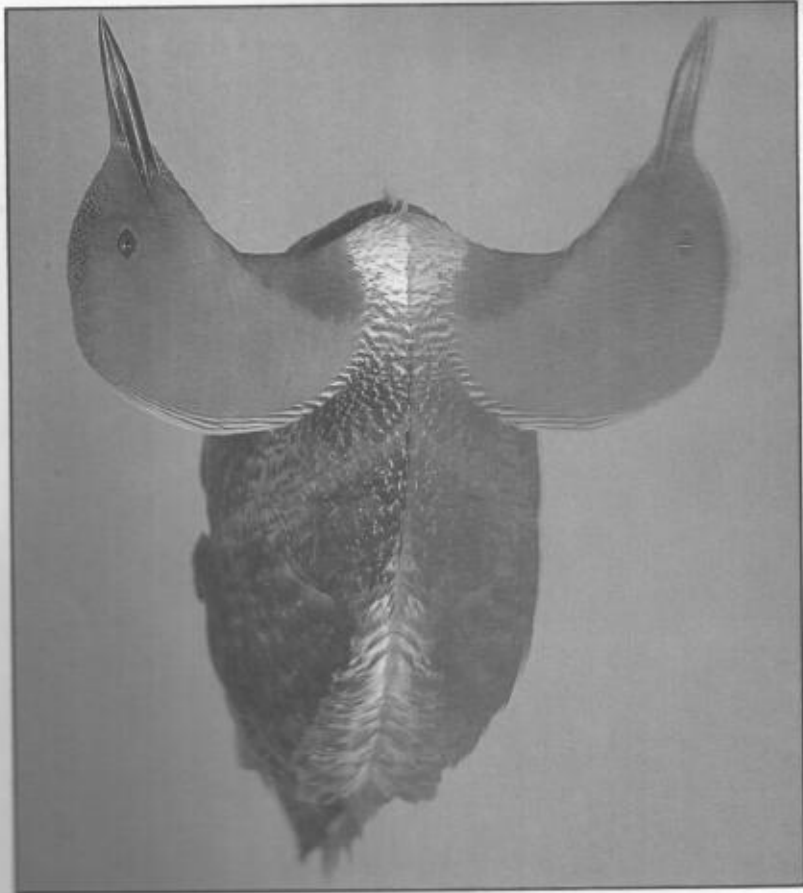
Ar: 1+12 ex Hjalmaren vid Hallarna 9.9 (Arne Eklöv, Kurt Lindström).

Tredje året med häckningar på Flotgrundet, detta år med betydligt fler par än tidigare år (7 par 1995, 4 par 1994). Flotgrundet var även första kända häckningslokalen i Västmanland 1994. För övrigt fortsätter antalet fynd att öka. Sedan mitten av 1970-talet och fram till 1993 gjordes i genomsnitt 10 fynd. Därefter har fynden ökat i antal (1994: 19 fynd, 1995: 31 fynd, 1996: 68 fynd). Numera kan storskarven dessutom uppträda i landskapets samtliga kommuner. Den tidsmässiga fördelningen 1996 var 19.1-20.11.

Rördrom *Botaurus stellaris* (24 ♂, 24 ♂)

Under 1996 hördes iugofyra hannar bota, dock med viss reservation för dubbelräkning p g a ev. förflyttning mel"n olika lokaler. Hannarna fördelade sig på följande lokaler:

Vf: Asköviken (1-3 ♂ 20.4-20.6). Håsslösundet, Ista (1 ♂ 27.4-1.5). Hallsjön, Haraker (1 ♂ 20.5). Björnölandet, Rytterne (1 ♂ 25.5).

Smålom

Foto: Anders Geidemark

Kr: Barkarövik, K. Barkarö (1 ♂ 27.4-27.6).

Galten vid Kungsudden, K. Barkarö (1 ♂).

Ar: Findlaviken, Arboga (1-2 ♂ 1-21.5).

Sr: Flacksjön, Fläckebo (1-2 ♂ 29.4-30.6).

Gussjön, Fläckebo (1 ♂ 7.6).

Sr: Lisjösviken, Sura (1 ♂ 17-19.4). Västersjön,

Sura (1 ♂ 13.5-1.6). Östersjön, Sura (1 ♂

1.6).

Lf: Kånassjön, Fellingsbro (1 ♂ 3-4.6). Sällings-

sjön, Fellingsbro (1 ♂ 21.4-18.6). Sorbyjön,

Fellingsbro (1 ♂ 1-25.6). Österhammarsjön,

Fellingsbro (1 ♂ 1.5 och 8-29.6). St. Linds-

sjön, Linds (1 ♂ 24.5). Lillsjön, Näsby (1 ♂

27.4). Ullersåtersviken, Näsby (1 ♂ 1-2.5).

Våringen vid Hinseberg, Näsby (1 ♂ 16.4).

Några anmärkningsvärda iakttagelser:

Västmanlands 10:e Ägretthäger!

Den 27 juli befann jag mig i mina svarföräldrars gamla soldattorp i Solinge, där vi ägnade tiden åt att ta vara på sommarledigheten. Dagen såg ut att bli som många andra lugna, behagliga dagar vid Solingestorp. Mitt i sommaridyllen ringer den skrälliga, gamla telefonen. Det är Markus

Rehnberg som med ivrig stämma förmedlar mig att det skall ha sikrats en ägretthäger vid Näs, Flacksjön för några timmar sedan. Trots att detta rörde sig om en tredjehandsuppteft tog jag mycket allvarligt på den. Det är ju som bekant svårt att ta miste på vita hägrar. Jag meddelade detta till torpets husbonde, och tillika FIVs f.d. redaktör, Gunnar Lignell. Han nappade direkt och vi satte av mot Näs. Framme vid parkeringen vid Näs kunde vi i obskonen snabbt konstatera att det var Göran Ljunggren som för några timmar sedan sett ägretthägern vid Svartåns utlopp i Flacksjön. Med raska, ja t o m med mycket raska steg vandra vi upp till utkiksplatsen på berghällen bakom lädan. Där inleddes ett vaksamt och intensivt spanande över starr och vass. Efter ca 15 resultatlösa minuter vid kikarlinsen började min vanliga skepsis göra sig påmind. Jag misströstate. Inte skulle jag få se "ägret" i Västmanland.

På två röda (eller jag skall kanske säga vita) sekunder var mitt missmodiga sinne bortbläst — för där kom den plötsligt. Som den vita ängeln

Ägretthäger *Egretta alba* (0 ex, 2 ex)

Ar: 1 ad. Halvårsborg, Arboga, 7.6 (Patrik

Rhönstad)*.

Sr: 1 ad. Flacksjön vid Näs, Fläckebo, 27.7 (Go-

ran Ljunggren m fl)*.

Fynd nummer 11 och 12.

Gråhäger *Ardea cinerea*

Konstaterade häckningar (124, 149):

1/2: 36 bon Stavsholmskäret, Rytterne, 6.8 (Raif

Lundmark). Ca. 68 bon Flotgrundet, Ångsö,

22.7 (Thomas Pettersson m fl). 9 bon Måsen,

Rytterne, 22.7 (Thomas Pettersson m fl). 14

bon Kråkavilan, Rytterne, 25.7 (Thomas Pet-

tersson m fl). Ca. 15 bon Långholmen, Kärrbo,

25.7 (Thomas Pettersson m fl).

Sr: 6 bon Lisjö, Sura (Sören Larsson).

Fa: 1 par St. Aspen, Västanfors (Jan Hellsström, Leif Lejdein).

Vinterfynd:

1/2: 1+1 ex Västerås 1.1-29.2 (fl obs). 1-2 ex

Västerås 1-28.12 (fl obs).

Antalet rapporterade häckande par har varit relativt konstant sedan 1989. Majoriteten av paren är knutna till Mälaren. Antalet par på den viktigaste häcklokalen, Flotgrundet, började stadigt att tillväxa i antal under slutet av 1980-talet och har därefter varit stabilt, med över 90-talet par, sedan 1990. Antalet par på Flotgrundet fortfarande ganska stabilt (68 par i år), även om en minskning kan noteras jämfört med tidigare år (t ex 1995: 88 par, 1994: 92 par, 1993: 95 par, 1992: 92 par). Möjligen är den nyligen etablerade och växande kolonin av storskarv förklaringen till detta!

Vit stork *Ciconia ciconia* (3 ex, 2 ex)

Fa: 2 ex (omärkta) Bolunda, Kolbäck, 27-28.5

(Markus Rehnberg m fl).

Knölsvan *Cygnus olor* (15 H, 6 H)

De sex konstaterade häckningarna har rapporterats från Sala (1), Surahammar (1), Lindsberg (2), Ljusnarsberg (1) resp. Hällefors (1). Större (≥50 ex) ansamlingar är mycket sällsynta, varför följande bör nämnas:

Sr: 25 ex Flacksjön vid Näs, Fläckebo, 23.10

(Håkan Johansson).

Vinterfynd:

1/2: 3 str. (N) Stavsholmen, Rytterne, 22.2 (Gustav Renberg). 4 ex Askösviken 1.12 (Hans-Olof Hellkvist). 2 ad. + 6 ex Askösviken 7.12 (Hans-Olof Hellkvist, Pentti J. Tatti). 2 ad. + 3 juv.

Askösviken 14.12 (Hans-Olof Hellkvist, Pentti

J. Tatti).

dovt citrongul nyans. Av allt att döma var det en adult fågel i sommardrakt.

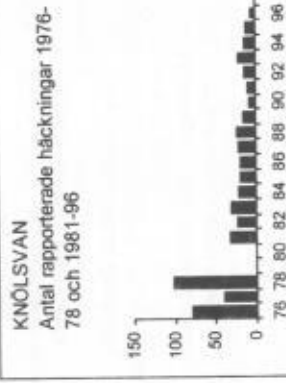
När vi lämnade platsen hade hägern gömt sig i vegetationen. Fågeln sågs senare på kvällen av flera andra skådare. Dagen därpå var den försvunnen.

Niclas Andersson

Ägretthäger (Israel)

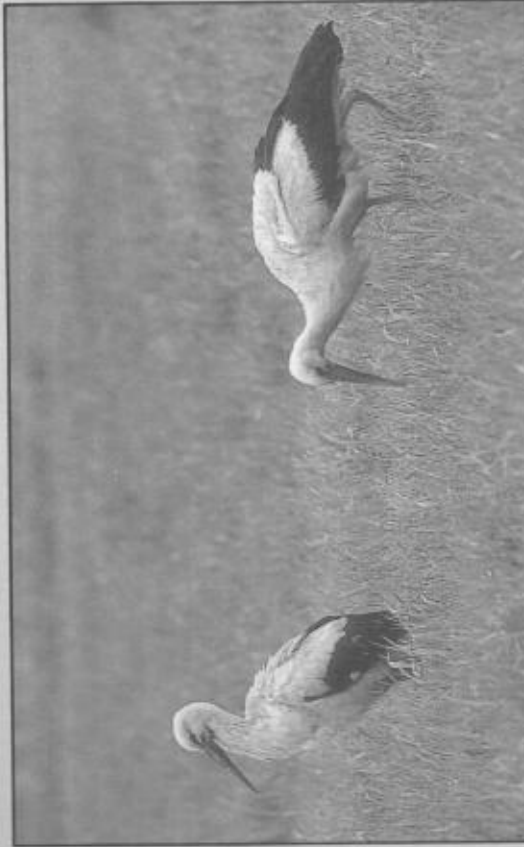
Foto: Göran Ekström

Vita storkar i Sörstafors

Klockan 6 en regnig vardagsmorgon i maj (den 28:e noga räknat) ringer Stefan Lanehed från Radio Västmanland och frågar: "Du...två tranor som står på en åker...är det något ovanligt eller?" Nog för att jag gillar tranor men att bli väckt i sin skönhetssömn för en rapport om två fåglar på en åker gjorde mig inte precis överentusiastisk. Jag svarade nog lite surmulet att det var inget sådär särskilt ovanligt (underförstått "i alla fall inte tillräckligt

för att..."). Jag hade inte mer än humnit vänt på kudden förrän det ringer en andra gång. Samme potentat är nu tillbaks med reviderade uppgifter: "Du det är inte tranor, det är storkar!" Det fanns inget annat att göra än att sätta sig i bilen. Väl framkomna kunde några bilar med sömndruckna ornitologer konstatera riktigheten i påståendet. Två storkar stod strax utanför Bolunda gård på en åker och drog daggmask.

Vita storkar i Västmanland.

Foto: Kalle Folkesson

Sr: 3 str. (S) Heden, Rannäs, 24.2 (Raif Lundmark).
Lj: 2 ex Sjömosjön, Fellingsbro, 14.12 (Björn Lindberg).

Hå: 2 ad. + 5 juv. Grythyttveiken, Grythyttan, jan.-feb. (Mats Trilkott). 4 ad. Grythyttveiken 11-27.2 (Mats Trilkott).

Årets sex häckningar är långt under tidigare års rapporter. Arten kan numera anses ovanlig som häckfågel i landskapet. Tidigare bottennoteringar är 11 häckningar 1994 och 9 par 1990. Även om det kanske saknas rapporter från några tidigare kända lokaler, i ex i Sala k:n, är arten i landskapet

Sr: 1 ad. Rörsjön, Fläckebo, 9.4 (Kriser Ekman). 2 ex Muren, Kila, 13.4 (Hans-Olof Hellkvist). 1 ad. Fläcksjön, Fläckebo, 7.5 (Kriser Ekman).

Sr: 2 ad. Lisjö, Sura, 8.4 (Sören Larsson m fl). 1 ad. ex Gnien, Rannäs, 8.4 (Ingrid Akerberg). 1 ad. + 2 2k Lisjö ångar, Sura, 17-19.4 (Mikael Leppälampi, Raif Lundmark). 1 juv. Lisjö ångar 20.4 (Lillebror Hammarström). 1 ad. + 3 juv. Norrsjön, Sura, 20.4 (Lillebror Hammarström). 1 ad. Norrsjön 21.4 (Ulf Carlsson). 2 ex Norrsjön 26.4 (Ingrid Akerberg). 1 ex Norrsjön 27.4 (Jan Pettersson). 2 2k Norrsjön 1.5 (Raif Lundmark m fl). 2 ex Norrsjön 26.5 (Mikael Leppälampi).

Lj: 1 ex Sjömosjön, Fellingsbro, 8.4 (Hans Wilhelmsson). 1 juv. Sjömosjön 15.4 (Björn Lindberg). 1 ex Hagaberg, Vanneboda och Hinseberg, Näsby, 15-17.4 (Jan-Erik Malmstigen m fl). 2 ex Sjömosjön 14.11 (Hans Wilhelmsson, Jan Wilhelmsson).

Observerad under våren perioden 8.4-7.5, samt 2 ex 26.5, vilket är normalt för arten. Även i år ett höstfynd (14.11), vilket var det femte höstfyndet sedan 1984.

Sångsvan *Cygnus cygnus* (24 h, 31 h)

De tretton häckningarna fördelade sig på följande kommuner: Västerås (1), Köping (2), Arboga (1), Sala (1), Surahammar (1), Lindesberg (9), Nora (1), Fagersta (1), Skinnskateberg (1), Hallefors (3). Rastningens förlopp under året åskådliggörs i tabell 1. Vinterfynden i januari och februari var ovanligt få och samtliga gjordes i väster.

Lj: 2 ex Stentorpet, Fellingsbro, 2.1 (Christer Eriksson). 2 ex Storströmmen, Fellingsbro, 13.1 (Andreas Sandberg m fl). 2 ad. + 2 juv. Öskövik, Lindes, 6.2 (Roland Thuvander). 36 ex Sjömosjön, Fellingsbro, 7.2 (Björn Lindberg).

Lj: 2 ex Garhyttan 1.1 (Bengt Lundell), 4 ex Horksälven 17.2 och 28.2 (Bengt Lundell), 3 ex Rällsälven 24.2 (Bengt Lundell).

Kallufsbrott i mitten av december var väl orsaken till att ett kraftigt, i huvudsak sydväst-riktat, sträck kunde registreras helgen 14-15.12 i landskapets östra delar. Således sågs 91 ex sträcka i-4 lördagen och 83 ex dagen efter. Antalet rastande sångsvanar i Sjömosjön, Fellingsbro, minskade samtidigt från 80 ex 8.12 och 55 ex 15.12 till endast 2 ex 21.12 (Sven-Olof Eriksson, Björn Lindberg). Något fler rapporterade häck-

ningar detta år (31 st.) jämfört med 1995 (22 st.). Antalet rapporterade häckningar sedan 1992 har legat mellan 21 och 31 med medeltalet 26 st.

Drygt hälften av alla rapporterade häckningar under samma period kommer från Surahammars och Lindesbergs kommuner (medeltal = 55 %).

Sädgås *Anser fabalis* (21 FD, 500, 9 FD, 500)

Vårastningens förlopp åskådliggörs i tabell 2. På nedanstående lokaler fanns vid något tillfälle minst 500 sädgås (toppnotering och datum för denna inom parentes):

Vä: Askövikens (600 ex 26.9-2.10).

Sr: 610 ex Saladamm, Sala, 9.4 (Karl-Gunnar Källebrink). 700 ex Sörgårdsbo, Västerfärnebo, 12.4 (Bernt Larsson). 737 ex svartåmträdet, Fläckebo/Västerfärnebo, 17.4 (Kriser Ekman).

Inget vinterfynd har rapporterats. Sommarfynd: Ar: 5 ex Findlaviken, Arboga, 29.5 (Hans Wilhelmsson).

Sr: 1 ex Fläcksjön, Fläckebo, 6.6 (Raif Lundmark).

Sr: 1 ex Lisjö ångar, Sura, 25.5 (Raif Lundmark).

Fynd av rasen *A. f. rossicus* ("tundrasädgås").

Sr: 1 ex Gnien, Rannäs, 9-10.4 (Raif Lundmark)*.

Sr: 1 ex Lisjö ångar, Sura, 14.4 (Raif Lundmark)*.

Första fynden i Västmanland.

Spetsbergsgås *A. brachyrhynchus* (10, 12)

Vä: 1 r. Solinge, Romfartuna, 12-13.4 (Markus Rehnberg m fl). 1-2 r. Askövikens 21.9-2.10

(Magnus Liljefors m fl). 1 str. Askövikens 28.9

(Håkan Johansson, Magnus Liljefors). 1 r.

Askövikens 22.10 (Thomas Pettersson).

Kö: 1 ex Köpingsån, Köping, 15.4 (Arne Eklöv).

Sr: 2 str. Gnien, Rannäs, 6.4 (Sören Larsson). 1

ex Lisjö ångar, Sura, 9-10.4 (Raif Lundmark

m fl). 2 ex Lisjö ångar 12.4 (Mikael Leppälampi).

1 ex Västsura, Sura, 14.4 (Mikael Leppälampi, Raif Lundmark).

Lj: 1 str. Hagaberg, Näsby, 7.4 (Pär Persson,

Andreas Sandberg). 2 r. Sjömosjön, Fellings-

bro, 19.4 (Jerry Andersson m fl). 1-8 r. Gästa,

Fellingsbro, 20-26.4 (Jerry Andersson m fl).

Antalet fynd utgör ett normalt uppträdande.

Gässen sågs under perioden 6-26.4 under våren

samt 21.9-22.10 under hösten.

Blisgås *Anser albifrons* (63 FD, 112 FD)

Vä: 1 ex Askövikens 8.4 (Markus Rehnberg) och

13.4 (Hans-Olof Hellkvist, Richard Lager). 1

2k Askövikens 20-22.4 (Håkan Johansson m fl).

- 2 ad. + 3 juv. Askövikens 29.9-2.10 (Markus Rehnberg m fl). 1 ex Boda, Dingtuna, 7.10 (Kjetil Jensen).
Ha: 2 ad. Lagårdsjön, Kolback, 6-8.4 (Markus Rehnberg m fl).
Ar: 2 ex Findlaviken, Arboga, 29.4-8.5 (Hans Wilhelmsson). 1 ex Findlaviken 16.5 (Hans Wilhelmsson).
Sr: 2 ad. + 4 2k Norrsälbo, Västerfärnebo, 7.4 (Markus Rehnberg). 1 2k Svedboäng, Västerfärnebo, 11.4 (Kristen Ekman). 4 ad. + 4 2k Hällby, Västerfärnebo, 11-12.4 (Bert Larsson m fl). 1 2k Finnbo, Västerfärnebo, 17.4 (Daniel Green). 4 ad. Sörgårdsbo, Västerfärnebo, 18-19.4 (Kristen Ekman). 1 ad. Gussjön, Fläckebo, 19.4 (Karl-Gunnar Kallebrink). 6 ad. + 4 2k Hällby 20-21.4 (Bert Larsson m fl). 1 ex Sand, Västerfärnebo, och Gussjön, Fläckebo, 22.4 (Kristen Ekman, Thore Lindberg). 4 ad. Hällby 22.4 (Kristen Ekman). 6 subad. Gussjön 23.4 (Åke Berg). 2 subad. Gussjön 25.4 (Karl-Gunnar Kallebrink). 2 ad. + 1 2k Hällby 25.4 (Kristen Ekman). 1 2k Gussjön 26.4 (Kristen Ekman).
Sr: 2-5 ad. Lisjö ångar, Sura, 9-13.4 (Raif Lundmark m fl). 1 ad. str. Lisjövikens, Sura, 22.9 (Sören Larsson). 1 str. (S) St. Nadden, Ramnäs, 28.9 (Raif Lundmark).
- Vitkandad gås** *Br leucopsis* (63 FD, 280 FD)
Vä: 2 ex KV, Lundby, 20.4 (Håkan Johansson). 14 r. Västerfjärden, Lundby, 23.4 (Bengt Strich). 15 (omärkta) r. Askövikens 24.4-13.5 (Bert Larsson m fl). 2 ex Askövikens 25.5 (Håkan Johansson). 4 r. Askövikens 15.9 (Markus Rehnberg m fl). 4-8 ex Askövikens 21.9-6.10 (Pentti, J. Tatti m fl).
Ha: 3 ex Lagårdsjön, Kolback, 6-8.4 (Hans-Olof Hellkvist m fl). 1-6 ex Skanssjön, Hallstahammar, mars-oktober - en fågel häckade med kanadagås (Per Eriksson).
Kö: 1 ex Gålby, Köping, 6.4 (Leo Mäkinen).
Ku: 1 ex Arbogaån vid Kungsör, K. Barkarö, 1-30.1 (Per Lindh, Börje Wennerström).
Ar: 2 ex Findlaviken, Arboga, 21.5-7.6 (Hans Wilhelmsson).
Sr: 1 ex Hemmingsbo, Fläckebo, 7.4 (Markus Rehnberg m fl). 2 r. Ösby, Västerfärnebo, 7.4 (Markus Rehnberg m fl). 1 ex Ösby 11.4 (Kristen Ekman).
Su: 1 ex Gnien, Ramnäs, 6.4 (Raif Lundmark).
Lf: 2 ex St. Lindessjön, Lindes, 24.5 (Jan-Erik Malmstigen, Eie Ryländer).
- Kanadagås x vitkandad gås** *Branta canadensis x leucopsis*
Ha: 2 ex Lagårdsjön, Kolback, 28.3 (Markus Rehnberg) och 6.4 (Pentti J. Tatti). 1 ex Lagårdsjön 8.4 (Pentti J. Tatti). 3 ex Skanssjön, Hallstahammar, odad. (Per Eriksson).
Prutgås *Branta bernicla* (2, 2)
Vä: 1 str. Askövikens 22.9 (Pentti J. Tatti m fl).
Lf: 50+20 str. Väringen, Näsby, 27.9 (Andreas Sandberg).
 Två höstfynd i slutet av september är under normal tid. September är också den månad då flest prutgås har setts. I år, liksom i fjol, två fynd, vilket är färre jämfört med tidigare år sedan mitten på 1980-talet.
- Grävand** *Tadorna tadorna* (2, 1)
Sr: 1 juv. Gnien, Ramnäs, 1.9 och 3.9 (Sören Larsson).
 Fyndet faller väl in i mönstret över tidigare gjorda observationer. Enstaka och upp till fem fynd har gjorts under senare år. Genom åren har majoriteten setts i augusti följt av september.
- Mandarinand** *Aix galericulata* (1 ex, 1 ex)
Lf: 1 ♂ Gröna bron, Lindesberg, Lindes, 3.5 (gm Thomas Ewerlid).
- Ar:* 6 kullar Findlaviken, Arboga, 9.6 (Hans Wilhelmsson).
Sr: 2 ad. + 3 pulli Gussjön, Fläckebo, 25-30.6 (Raif Lundmark).
 Större ansamlingar (≥50 ex) noterades under 1996 enligt följande (toppnoteringar under vår, sommar resp. höst samt datum för dessa inom parentes):
Vä: Askövikens (240 ex 17.4; 50 ex 26.7; 1400 ex 2.10). Oxfjärden, Ångsö (600 ex 25.9). 145 ex Stavholmsviken, Rytterne, 6.8 (Raif Lundmark). 158 ex Trådarängarna, Irsta, 27.8 (Magnus Liljefors).
Ha: ≥50 ex Lagårdsjön, Kolback, 4.4 (Markus Rehnberg).
Ar: Findlaviken, Arboga (70-300 ex 29.4-24.5; 130-300 ex 1.6-30.7; 200 ex 17.10).
 Inget vinterfynd har rapporterats.
Tilläggs: *Ar:* 300 ad. + 10 pulli Findlaviken, Arboga, 14.5 1994 (Hans Wilhelmsson).
- Grågås x kanadagås** *Anser anser x Branta canadensis*
Ha: 1 ex Lagårdsjön, Kolback, 28.3 och 4.4 (Markus Rehnberg).
- Kanadagås** *B canadensis* (17 FD, 300, 9 FD, 300).
 Lokaler med större (≥300 ex) ansamlingar (toppnotering och datum för denna inom parentes):
Ha: 450 ex Freden, Säby, 24.9 (Thomas Pettersson).
Kö: 300 ex Malmön, Köping, 29.9 (Kurt Lindström). 342 ex Malmön 3.11 (Kurt Lindström).
Lf: 300 ex Väringen, Näsby, 20.9 (Andreas Sandberg m fl). >300 ex Mon, Fellingsbro, 7.10 (Sven-Olof Eriksson). 425 ex Väringen 8.10 (Kjell Mattsson). 615 ex Sällingsjön, Fellingsbro, 22.10 (Mattias Rudenvall). 300 ex Osterhammarsjön, Fellingsbro, 27.10 (Tommy Oscarsson). >350 ex Sjömosjön, Fellingsbro, 26.11 (Sven-Olof Eriksson).
 Vinterfynd:
Ha: 120 ex Lagårdsjön, Kolback, 7.12 (Pontus Lindberg).
Sr: 11 str. (S) Åliden, Ramnäs, 15.12 (Jan-Erik Lundmark).
Lf: 45 ex Albacksån, Lindes, 7.12 (Andreas Sandberg). >120 ex Sjömosjön, Fellingsbro, 8.12 (Sven-Olof Eriksson, Björn Lindberg). 100 ex Osterhammarsjön, Fellingsbro, 9.12 (Annika Sandström). >100 ex Sjömosjön 14.12 (Björn Lindberg).
- Lf:* 1 ex Gåsta, Fellingsbro, 6.4 (Bo Runesson). 2 r. Osterhammarsjön, Fellingsbro, 23.10 (Sven-Olof Eriksson). 5 ad. Hågermåls, Ramsberg, 23.11 (Mikael Hake).
 Under våren observerad perioden 6.4-16.5. Från hösten finns sex fynd från perioden 22.9-23.10 och 23.11. Antalet fynd åren 1992-1996 ligger fortfarande på en betydligt högre nivå jämfört med åren innan.
- Fjällgås** *Anser erythropus* (3 ex, 6 ex)
Vä: 1 ad. Askövikens vid Ruddö, Rytterne, 1-2.6 (Pentti J. Tatti m fl).
Kö: minst 3 ex (ev. upp till 12 ex!) Husta, Köping, 8.10 (Per Lindh).
Sr: 1 str. Lisjö ångar, Sura, 14.5 (Mikael Leppälampi).
Fa: 1 str. Avestbo, Västansfors, 27.4 (Jan Hellström, Leif Lejdelin).
 Fyra fynd av minst 6 ex Sedan 1986 observerad alla år utom 1989 och årets uppträdande är ganska normalt.
- Grågås** *Anser anser* (9 H, 11 H)
 Konstaterade häckningar:
Vä: 3 kullar Askövikens 4.6 (Thomas Pettersson).
Ku: 1 ad. ruvar Barkarövikens, K. Barkarö, 12.5 (Thomas Pettersson, Börje Wennerström).

Fjällgås

Foto: Per Lindh

Fläckbo, 28.9 (Daniel Green).
Fördelningen av antalet fågeldagar under föråret och efteråret mer jämn än förra årets. Den totala siffran (250) är en minskning jämfört med antalet från 1994-95, däremot normal om man jämför antal fågeldagar åren 1984-93. I år inga sommarfynd i juni.

Årta *Anas querquedula* (155 FD, 181 FD)
Antalet fågeldagar fördelat kommunvis: Västerås (40), Köping (2), Arboga (30), Sala (1), Surahammar (66), Lindsberg (42). Månadsvis fördelning: mars (16), april (19), maj (95), juni (31), juli (4), augusti (15), september (1). Under häckningstid (15.5-31.7) funnen vid tio lokaler enligt följande (maximala antalet σ° resp. \varnothing inom parentes):
I/å: Asköviken (1 σ° , 1 \varnothing).
Kö: Cementtippen, Köping (2 ex).
Ar: Findlaviken, Arboga (5 σ° , 1 \varnothing).
Sur: Gnien, Rammås (1 σ° , 1 \varnothing). Lonnbrostjön, Rammås (3 σ° , 2 \varnothing). Sägdammen, Rammås (1 σ°). Ljusjö ångar, Sura (2 σ° , 1 \varnothing).
Norrsjön, Sura (1 σ° , 1 \varnothing).

Rehberg, 1000 ex Västerås hamnområde, Lundsby/Västerås, 27.1 (Kjetil Jensen). Ca. 500 ex Gamla hamnen, Västerås, 3.2 (Markus Rehberg). Ca. 800 ex Gamla hamnen 14.2 (Thomas Pettersson). Ca. 500 ex Gamla hamnen 24.2 (Markus Rehberg). Ca. 700 ex Gamla hamnen 22.3 (Markus Rehberg). Ca. 1000 ex Västerås hamnområde 23.3 (Markus Rehberg). Minst 500 ex KVV, Lundsby, 8.4 (Markus Rehberg). Ca. 500 ex Asköviken 20.11 (Markus Rehberg). 600 ex KVV 28.12 (Kjetil Jensen).

Sjärtand *Anas acuta* (205 FD, 250 FD)
Antal fågeldagar fördelat kommunvis på föråret (144) respektive efteråret (106): Västerås (8/37), Hallstahammar (2/0), Arboga (65/0), Sala (10/5), Surahammar (42/18), Lindsberg (16/0), Hällefors (1/0). Den månadsvisa fördelningen var: april (62), maj (79), juni-juli (0), augusti (17), september (92).
Från hösten bör följande fynd nämnas:
I/å: ca. 35 ex Asköviken 28.9 (Håkan Johansson).
Sur: 15+30 ex gick ned från norr i Fläckstjön,

Rehberg, Pentti J. Tatti). 1 ex Asköviken 21.9 (Pentti J. Tatti).
K: 1 σ° Burkarövik, K. Barkarö, 25.5 (Börje Wennerström).
Ar: 1 σ° + 1 \varnothing Findlaviken, Arboga, 29.4-7.6 (Hans Wilhelmsson). 1 σ° Findlaviken 9.6 (Hans Wilhelmsson).
Sur: 1 σ° Västura, Sura, 19.4 (Ralf Lundmark).
L: 1 σ° St. Lindessjön, Linds, 26.4 (Jan-Erik Malmstigen, Andreas Sandberg). 1 σ° + 1 \varnothing Ullersättersviken, Näsby, 29.4 (Jan-Erik Malmstigen m fl). 1 σ° + 1 \varnothing Sällingsjön, Fellingsbro, 1.5 (Thomas Haraldsson, Mattias Rudenvall). 1 σ° Ullersättersviken 1.5 (Kjell Jansson, Jan-Erik Malmstigen).
Den tidsmässiga fördelningen var 8.4-9.6 och ett fynd 21.9. Antal fågeldagar var på samma höga nivå som 1995 och jämfört med 1994 en fördubbling. Några fynd under häckningstid är glädjande och kanske är arten tillbaka som häckfågel i landskapet. Häckningar konstaterades 1984 samt 1987-1989.

Kricka *Anas crecca* (14 FD²⁰⁰, 43 FD²⁰⁰)
Lokaler med större (≥ 100 ex) ansamlingar 1996 (toppnötning och datum inom parentes):
I/å: Asköviken (100 ex 21.9).
Ar: Findlaviken, Arboga (1000 ex 3.5).
Sur: Rörbosjön, Fläckbo (100 ex 5.9).
Sur: Ljusjö ångar, Sura (360 ex 8.5). Östersjön, Sura (118 ex 20.4). Västura, Sura (140 ex 30.4). Gnien, Rammås (486 ex 27.4; 300 ex 19.9).
L: Österhammarsjön, Fellingsbro (110 ex 1.5).
Något mindre flockstorlekar i år, bortsett från Findlaviken. Det är slottsöarna i södra och östra Västmanland som normalt har utgjort de viktigaste rastlokalerna för krickan.

Framförallt under våren (slutet av april - första dagarna i maj) och i ex vid Gnien, Rammås, har flockar på över 1000 ex uppträtt flera år.

Gräsand *Anas platyrhynchos*
Följande större ($\geq 5^{\circ}$) ex ansamlingar har rapporterats:
I/å: ca. 500 ex Svartån i Västerås 19.1 (Markus

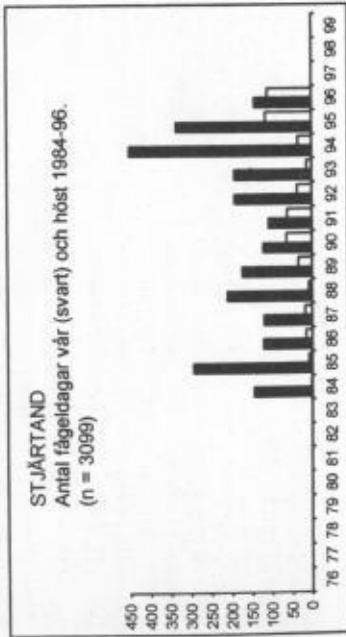
Trettonde fyndet i Västmanland och det andra i Lindsbergs k.n. En hane upptecknat sig på samma plats vid Gröna bron och i St. Lindessjön även 20-23.4 1990. Fynd av mandarinand i landet anses dock utgöras av fåglar härstammande från fångenskap.

Blåsand *Anas penelope* (15 FD⁵⁰, 12 FD⁵⁰)
Någon konstaterad häckning har inte rapporterats, men arten är funnen under häckningstid (20.5-31.7) vid sex lokaler enligt följande (maximala antalet σ° resp. \varnothing inom parentes):
I/å: Asköviken (4 σ° , 3 \varnothing ; ≥ 19 ex).
Ar: Findlaviken, Arboga (3 σ°).
Sur: Gnien, Rammås (6 σ° , 1 \varnothing).
L: Sällingsjön, Fellingsbro (1 σ°). Sorbysjön, Fellingsbro (1 σ° , 1 \varnothing). Österhammarsjön, Fellingsbro (2 σ°).

Lokaler med större (≥ 50 ex) ansamlingar (toppnötning och datum för denna inom parentes):
I/å: Asköviken (50 ex 17-18.5; ≥ 100 ex 21.9).
Sur: Fläcksjön, Fläckbo (60 ex 28.4; 100 ex 28.9).
Sur: Norrsjön, Sura (52 ex 1.5).
Hå: 52 ex Grydhytteviken, Grydhyttan, 18.10 (Gunde Persson).

Dessutom bör nämnas:
Sur: 80 str. (SV) Salbohed, Västerfärnebo, 5.9 (Daniel Green).
Tullåge: Ar: 3 mm + 3 ff Findlaviken, Arboga, 13.7 1993 (Hans Wilhelmsson).
Uppräddandet under häckningstid ganska normalt. Vad gäller flockstorlekarna under våren är de mindre, jämfört med tidigare år.

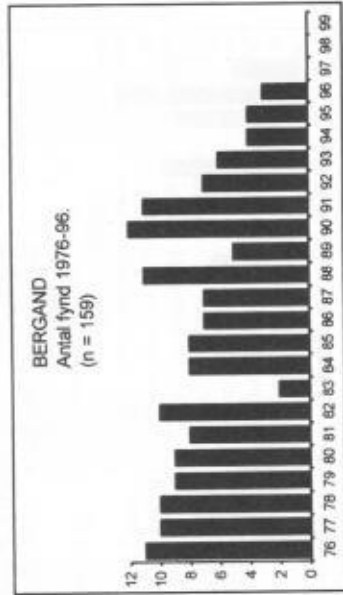
Snatterand *Anas strepera* (20 FD, 30 FD)
I/å: 1 σ° KVV, Lundsby, 8-13.4 (Richard Lager m fl). 1 σ° + 1 \varnothing Asköviken 20.4 (Markus

Stjärtand sågs i normal omfattning under 1996.

Foto: Sören Larsson

- Lr:** Sorbynsjön, Fellingsbro (2 ♂♂, 1 ♀), Österhammarsjön, Fellingsbro (1 ♂, 1 ♀).
Antalet fågeldagar något högre jämfört med medelvärdet 1986-95. Arten har haft en tendens att variera i antal mellan åren. I år talrikt uppträdande i Surahammars och Lindesbergs kommuner. I Arboga k.n. rapporterad från endast en lokal (Findlaviken) och noterbart även att endast en observation finns från Sala k.n. Uppträdandet under häckningsstid är normalt. Noterbart är det tidiga datumet 19.3 på två olika lokaler i Lindesbergs k.n. (Sjömosjön och Frövi), som troligen är det tidigaste datumet noterats i landskapet.
- Skedand** *Anas chrypeatra* (231 FD, 235 FD)
 Ingen konstaterad häckning har rapporterats. Under häckningsstid (15.5-31.7) funnen vid sex lokaler enligt följande (maximala antalet ♂♂ respektive ♀♀ inom parentes):
 Lr: Askövik (2 ♂♂, 2 ♀♀).
 Kr: Barkarövik, K. Barkarö (1 ♂, 2 ♀♀).
 Ar: Findlaviken, Arboga (7 ♂♂, 2 ♀♀).
 Sr: Fläcksjön, Fläckebo (3 ♂♂, 1 ♀).
 Su: Lisjö ångar, Sura (2 ♂♂, 2 ♀♀). Gnien, Rammås (2 ♂♂, 1 ♀).
- Antalet fågeldagar fördelat kommunvis:** Västerås (64), Hallstahammar (4), Köping (4), Kungsör (23), Arboga (54), Sala (14), Surahammar (35), Lindesberg (32), Nora (4), Hällefors (1). Månadsvis fördelning: april (39), maj (131), juni (47), juli (1), augusti (3), september (7), oktober (7).
 Antalet fågeldagar i nivå med åren sedan 1985. Uppträdandet under häckningsstid ganska normalt.
- Brunand** *Aythya ferina* (263 FD, 529 FD)
 Antalet fågeldagar fördelat kommunvis: Västerås (176), Kungsör (1), Arboga (301), Sala (35), Surahammar (11), Lindesberg (3), Hällefors (2). Månadsvis fördelning: januari (2), februari (4), mars (1), april (30), maj (61), juni (60), juli (21), augusti (0), september (183), oktober (165), november (0), december (2).
 En konstaterad häckning:
 Ar: 1 ♀ + 6 pulli Findlaviken, Arboga, 6.7 (Hans Wilhelmsson).
 Under häckningsstid (1.5-30.6) funnen vid nio lokaler enligt följande (maximala antalet ♂♂ resp. ♀♀ inom parentes):
 Lr: Askövik (7 ♂♂, 1 ♀), Sjöboden, Ångsö (2 ♂♂, 2 ♀♀).
 Kr: Barkarövik, K. Barkarö (1 ♂).
 Ar: Findlaviken, Arboga (5 ♂♂, 3 ♀♀).
- Sr:** Gussjön, Fläckebo (3 ♂♂, 1 ♀), Rörhöjsjön, Fläckebo (1 ♀).
Sr: Västersjön, Sura (1 ♂), Sägdammen, Rammås (1 ♂, 1 ♀).
Lr: Österhammarsjön, Fellingsbro (1 ♂).
Höga (≥10 ex) antal rapporterade under hösten:
Lr: 12 ex (10 ♂♂ + 2 ♀♀) Askövik 15.9 (Hans-Olof Hellkvist) och 21.9 (Thomas Pettersson, Markus Rehnberg). Ca. 20 ♂♂ Askövik 6.10 (Hans-Olof Hellkvist).
Ar: 120 ex (70 ♂♂ + 50 ♀♀) Findlaviken, Arboga, 8.9 (Hans Wilhelmsson), 91 ex (ca. 60 ♂♂) Findlaviken 2.10 (Hans Wilhelmsson), 50 ex Findlaviken 17.10 (Hans Wilhelmsson).
Sr: 12 ♂♂ Fläcksjön, Fläckebo, 24.9 (Daniel Green).
Vinterfynd:
Sr: 1 ♂ Kolbäckån vid Seglingsberg, Rammås, 27.1-25.2 (Ralf Lundmark m fl).
Hr: 1 ♂ Grythyttvik, Grythyttan, 29-30.12 (Mats Trillkott).
 Antalet fågeldagar (529) betydligt fler jämfört med 1995 (263), 1994 (258), 1993 (301), och 1992 (239). Noterbart är dock att hela 301 fågeldagar i år härrör från en lokal, Findlaviken i Arboga k.n. Antalet lokaler med fynd under häckningsstid (9) i nivå med 1995. Man bör även notera att rapporter nu inkommer från Arboga kommun. Häckningen vid Findlaviken är den första konstaterade sedan 1992-93, då Frösshammarsviken hyste flera par. Även imponerande med de stora flockarna från Findlaviken (som mest 120 ex 8.9), att jämföra med tidigare rapporterade största rastande flockarna enligt följande: 1987 (50 ex Askövik), 1992 (20 ex Askövik), 1993 (21 ex Frösshammarsviken), 1994 (15 ex Askövik) och 1995 (9 ex Askövik).
- Vigg** *Aythya fuligula* (27 FD⁵⁰, 31 FD⁵⁰)
 Minst femtio rastande vigg rapporterades enligt följande:
 Lr: 54 ex Askövik 25.4 (Pentti J. Tatti), 100 ex Askövik 28.4 (Thomas Pettersson), 56 ex Askövik 8.5 (Hans-Olof Hellkvist), 100 ex Askövik 26.10 (Pentti J. Tatti).
Ar: 120 ex Findlaviken, Arboga, 2.10 (Hans Wilhelmsson), 60 ex Findlaviken 17.10 (Hans Wilhelmsson), ~30 ex Hjälmaren vid Alhammarsudden, Arboga, 9.9 (Kurt Lindström), 700 ex Hjälmaren, Alhammarsudden 8.11 (Arne Eklöv).
Lr: 56 ex Stor-Värigen, Näsby, 14.10 (Kjell Mattsson).
- Vinterfynd:**
Lr: 20 ex Ångkraftverket, Västerås, 1.12 (Håkan Johansson, Markus Rehnberg), 1 ♂ + 1 ♀ Askövik 7.12 (Hans-Olof Hellkvist).
Lr: 1 ♂ Storströmmen, Fellingsbro, 1-2.1 (Jan-Erik Malmstigen m fl), 1 ♀ Ullersättersviken, Näsby, 8.12 (Jan-Erik Malmstigen, Andreas Sandberg).
 Arets toppnotering (700 ex Hjälmaren) är den tredje största kända, åtminstone sedan 1984.
- Bergand** *Aythya marila* (6, 3)
Sr: 5 ♂♂ + 6 ♀♀ Västersjön, Sura, 17.5 (Ralf Lundmark m fl), 1 ♀ Gläpen, Sura, 26.10 (Ralf Lundmark).
Hr: 1 ex Grythyttvik, Grythyttan, 20-23.10 (Gunde Persson, Mats Trillkott).
 Arets facit blev ett värfynd och två höstfynd. Under de senaste 21 åren har fynden av bergand uppvissat en negativ trend, se histogram. Frånsett topparna 1988 och 1990-91 så har alltså en minskning skett över en längre period och således är ett ganska normalt uppträdande för arten, vad gäller under senare år.
- Ejder** *Somateria mollissima* (1, 1)
Lr: 1 ♂ Ullersättersviken, Näsby, 28.4 (Jan-Erik Malmstigen m fl).
 Fyndet ligger tidsmässigt väl till för artens överflytning. Fynd nummer fem i Lindesbergs k.n. Två av dessa har även de varit i Värigen/Ullersättersviken (1.5 1986 och 22.4 1989).
- Alfågel** *Clangula hyemalis* (6, 6)
 Lr: 1 ♂ + 1 ♀ Västerås-fjärden, Lundby, 7.4 (Bengt Stridh).
 Kr: 1 ♂ Gälten, K. Barkarö, 20.10 (Leo Mäkinen).
 Sr: 2 ♂♂ + 2 ♀♀ Fläcksjön, Fläckebo, 14.5 (Kriser Ekmann, Karl-Gunnar Kallebrink), 1 ♂ + 1 ♀ Fläcksjön 21.5 (Ralf Lundmark).
Lr: 1 ex Sällingsjön, Fellingsbro, 21.10 (Mattias Rudenvall).
Fa: 1 ♀ St. Aspen, Västanfors, 16.11 (Leif Lejdein).
 Arets sex fynd är av normal omfattning.
- Sjöorre** *M. nigra* (26, 41)
 Lr: 9 obs. av 111 ex 20.4-27.5, bl a 25 ex Fulleröfjärden.
- V-Barkarö**, 27.5 (Thomas Pettersson), 6 ex Kärbofjärden, Kärbo, 10.11 (fl obs).
Sr: 9 obs. av 113 ex 24.4-25.5, bl a 60 ex Gussjön, Fläckebo, 26.4 (Kriser Ekmann).
Sr: flera flockar hörda Skogsmyren, Rammås, 21.4 (Mikael Leppälampi), 7 ♂♂ + 4 ♀♀ Norsjön, Sura, 26.4 (Ingrid Åkerberg), Flock hörd Aliden, Rammås, 30.4 (Ralf Lundmark).
 2 r. Virsösjön, Rammås, 1.5 (Sören Larsson).
 8 r. Gläpen, Sura, 5.8 (Sören Larsson).
Lr: 9 obs. av 77 ex 26.4-17.5, bl a 25 + >10 str. Räsvalen, Lindes, 7.5 (Mattias Rudenvall, Andreas Sandberg).
Nr: 1 ♂ + 1 ♀ Gytörp-Lällisjön, Nora, 29.4 (Roland Thuvander).
Nb: 1 ♂ + 6 ♀♀ t. Noren, Norberg, 1.6 (Torbjörn Jansson).
Fa: 4 obs. av 46 ex 16.4-27.5.
Sk: 2 ex Nedre Vättern, Skinnskatteberg, 5.5 (Roland Waara), 7 ex Nedre Vättern 7.5 (Roland Waara).
 Arets fynd var något fler jämfört med övriga sedan 1985. Observerades under våren 16.4-1.6. Dessutom ett fynd 5.8 och höstfynden gjordes samtliga 10.11. Det tidsmässiga uppträdandet i stort sett normalt (se även Andersson 1996).
- Svårta** *Melanitta fusca* (4, 4)
Sr: 1 ♀ Fläcksjön, Fläckebo, 14.5 (Karl-Gunnar Kallebrink).
Lr: 1 ♀ Sjömosjön, Fellingsbro, 17.11 (Kjell Jansson) och 8.12 (Sven-Olof Eriksson, Björn Lindberg).
No: 4 ♂♂ + 2 ♀♀ Norasjön, Nora, 30.4 (Håkan Lavebratt).
Fa: 4 r. St. Aspen, Västanfors, 6.10 (Leif Lejdein).

Knipa *Bucephala clangula* (11 FD⁵⁰, 18 FD⁵⁰)
Större (50 ex.) ansamlingar rapporterades 1996 från sex lokaler (topponotering och datum för denna inom parentes):

Vå: KVV, Lundby (120 ex. 18.4).
Ar: Findlaviken, Arboga (80 ex. 30.7).
L: Värningen vid Hinsberg, Näsby (50 ex. 16.4 och 19.4), Finnskärssjön, Fellingsbro (54 ex. 17.4), Värningen vid Prästryggen, Näsby (80 ex. 20.4).

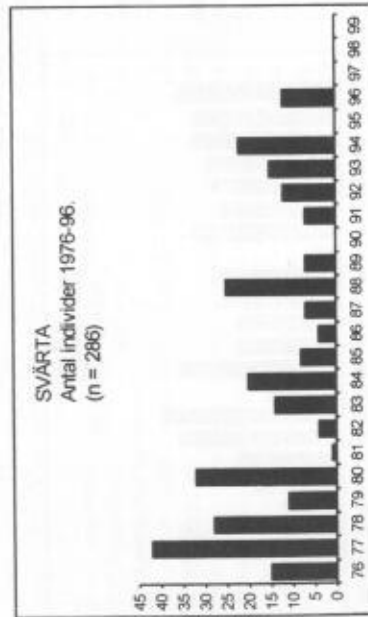
Hö: Grythyttvikens, Grythyttan (85 ex. 10.4).
Storleken och antalet flockar ligger i nivå med tidigare år under 1990-talet, fränsett 1995, då en mycket stor flock på 640 ex. fanns i Fläcksjön 15.4, vilken var den största sedan 1974 i Västmanland.

Salskrake *Mergus albellus* (546 FD, 152 FD)
Antalet fågeldagar fördelat kommunvis på föråret (121) resp. efteråret (31): Västerås (30/9), Köping (8/0), Kungsör (3/9), Sala (56/10), Surahammar (5/0), Lindsberg (17/3), Ljusnarsberg (2/0).
Sommarfynd:

Vå: 1 ♀ str. (V) Kvikksund, Rytterne, 4.8 (Pentti J. Tatti m. fl.).
Su: 1 ♀ Ulvramen, Rammås, 18.5 (Lennart Eriksson).
Vinterfynd:

Hö: 1 ex. Grythyttvikens, Grythyttan, 12.2 (Gunde Persson).

Efter att antalet fågeldagar i stort sett varit lika de fyra åren 1992-95, blev årets siffror betydligt lägre. Årets siffror under föråret var 121 fågeldagar, att jämföra mot förra årets 548 fågeldagar. Efterårets siffror var även de lägre i år. Efterårets siffror under senare år har varit enligt följande: 1992: 41 FD, 1993: 84 FD, 1994: 120 FD, 1995:

37 FD och 1996: 31 FD. Detta innebär att den kraftiga ökningen av observationer från 1985 och framåt nu har bromsats och till med minskat. Under den perioden (1985-92) skedde ökningen främst under våren (föråret) och ett samband fanns mellan de milda vintrarna och ökningen.

Småskrake *M. serrator* (1 H, 3 H, 151 FD, 163 FD)
Tre konstaterade häckningar har rapporterats:
L: 1 ♀ + 3 juv. Grånsjön, Linds, 15.9 (Mats Andersson).

No: 1 ♀ + 8 juv. Vikern, Viken, 22.7 (Anders Carlberg).

Sk: 1 ♀ + 4 juv. Lien, Skinnskatteberg, 18.7 (Anett Holgersson). 1 ♀ + 3 ungar Lien 6.8 (Roland Waara).

Därutöver två fynd under häckningstid (1.6-15.8):
Vå: 1 ♀ Flokan, Ångsö, 22.7 (Thomas Pettersson m. fl.).
Få: 2 ex. Backgården, Västanfors, 28.7 (Jan Hellström).

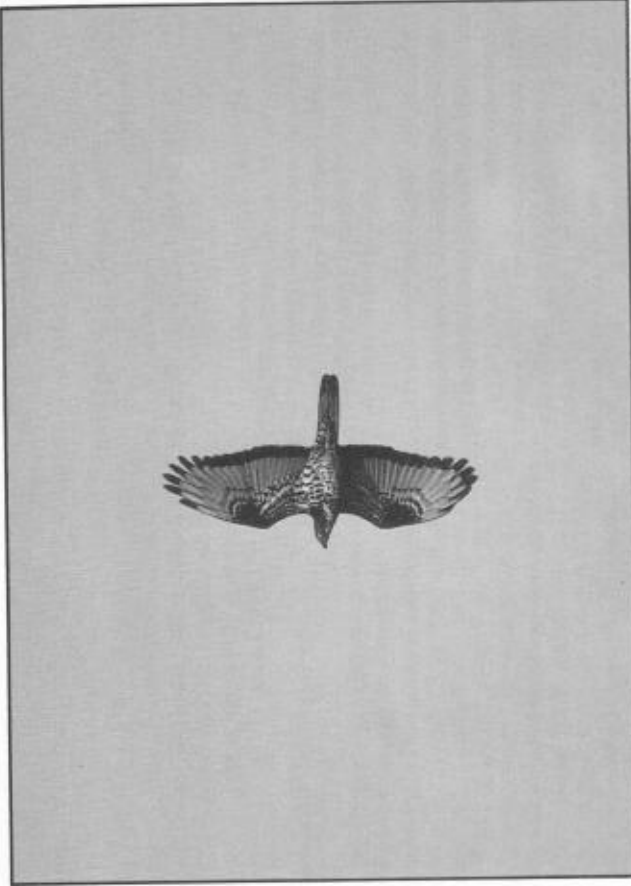
Kommunvis fördelning av fågeldagarna: Västerås (19), Köping (4), Sala (8), Surahammar (18), Lindsberg (24), Nora (17), Fagersta (71), Skinnskatteberg (2). Månadsvis fördelning: april (34), maj (69), juni (0), juli (5), augusti (15), september (9), oktober (19).
Ett normalt uppträdande för arten.

Storskrake *Mergus merganser* (10 H, 9 H)
Nio häckningar har rapporterats från Västerås (4), Lindsberg (2), Nora (2) och Skinnskatteberg (1).
Större (≥300 ex) ansamlingar:
Vå: 300 ex Västeråsviken, V.-Barkarö, 10.11 (Pentti J. Tatti), 350 ex Fulleröfjärden, V.-Barkarö, 10.11 (Markus Rehnberg m fl), 1000 ex Västeråsfjärden, Lundby, 18.11 (gm Bengt Stridh), 300 ex Fulleröfjärden, V.-Barkarö, 23.11 (Thomas Pettersson), 2000 ex Granfjärden vid Kalven, Kärbo, 10.12 (Lennart Gladh).

L: 500 ex Ullersåtersviken, Näsby, 29.10 (Andreas Sandberg).

Sk: 500 ex Nedre Vättern, Skinnskatteberg, 11.11 (Mikael Hake).

Fortfarande få rapporterade häckningar. Antalet rapporterade flockar i normal omfattning.

Bivråk. Fynd gjordes på 34 lokaler under häckningstid.

Foto: Per Lindh

Bivråk *Pernis apivorus* (27 h, 34 h)
De 34 lokalerna med fynd under häckningstid (1.6-15.8) fördelade sig kommunvis enligt följande:
Västerås (7), Köping (2), Sala (4), Surahammar (5), Lindsberg (12), Nora (1), Fagersta (1), Skinnskatteberg (2).

Brun glada *Milvus migrans* (3 ex, 5 ex)
Vå: 1 ad. Hagbyholm, Irsta, 22.4 (Thomas Pettersson). 1 ex Härke, Kärbo, 23.4 (Lennart Gladh). 1 ex Tunby stadsgårde, Skerike, 23.4 (Bjame Eriksson). 1 ad. Trådarängarna, Irsta, 26.4 (Pentti J. Tatti). 1 ad. Norra Tunbytorp, Skerike, 27.4 (Markus Rehnberg).

Hö: 2 ex Freden, Säby, 7.6 (Mats Weiland gm Svante Söderholm).

Su: 1 ad. Österåring, Kumla, 29.6 (Daniel Green).
Få: 1 ad. str. (S) Brandbo, Västanfors, 23.4 (Leif Lejdelin).

Speciellt intressant med observationen av 2 ex i början av juni vid Freden. *Su. J.* Indikerar det här häckning eller...?

Röd glada *Milvus milvus* (3 ex, 4 ex)
Vå: 1 ex Trådarängarna, Irsta, 28.8 (Lasse Ström).

Kö: 1 ex Åsby, Kolsva, 17.4 (gm Lillebror Hammarström).

L: 1 ad. str. (S) Grimsö, Ramsberg, 9.10 (Mikael Hake).

No: 1 ex Vena, Viken, 25.8 (Tore Persson).
En helt normal fyndbild med 4 ex observerade i landskapet under året.

Havsörn *Haliaeetus albicilla* (124 FD, 230 FD)
En konstaterad häckning med lyckat resultat (en flygg unge) har rapporterats från Sala kommun (Kristen Ekman m fl). Antalet fågeldagar, exklusive häckningslokalen t.o.m. augusti, fördelat kommunvis enligt följande: Västerås (106), Hallstahammar (40), Arboga (10), Sala (18), Surahammar (28), Lindsberg (23), Nora (1), Fagersta (4). Månadsvis fördelning: januari (36), februari (26), mars (30), april (23), maj (4), juni (2), juli (1), augusti (4), september (18), oktober (12), november (25), december (49).

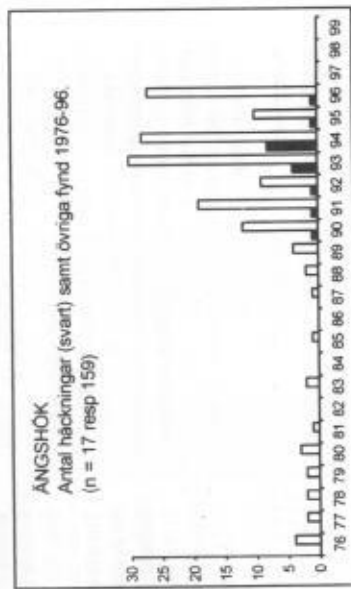
Sommarfynd (1.5-31.7):
Vå: 1 ad. Målholmsundet, Ångsö, 12.5 (Lennart Gladh). 1 2k Askövikens 17.5 (Pentti J. Tatti). 1 5k Askövikens 25.5 (Håkan Johansson). 1 ad. Solingsstorp, Romfartuna, 14.7 (Gunnar Lignell).

Lerproparna 8.6 (Karl-Gunnar Källbrink), 1 ♀ Nötmyran, Västerflämebo, 16.6 (Kristofer Ekman), 1 ex Nötmyran 8.7 (Thore Lindberg).
 Sv: 1 ex Rammås 10.5 (Gudrun Lager), 1 ♂ Elingbo, Sura, 16.5 (Ralf Lundmark), 1 ♂ Gnien, Rammås, 16.5 (Thomas Forsberg, Sören Larsson), 1 ♀ Gläpön, Sura, 18.5 (Sören Larsson), 1 ♀ Gnien 21.5 (Ralf Lundmark), 1 ♀ Norrsjön, Sura, 27.5 (Jan Pettersson), 1 ♂ Baståsen, Sura, 23.7 (Sören Larsson), 1 ♀ Gnien 11.8 (Sören Larsson m fl).
 Ö: 1 ♀ Ervällingarna, Ervalla, 23.7 (Erik Jansson).
 För andra året i rad har det "bara" konstaterats en häckning av anghök. Är den på väg att försvinna som häckfågel, eller är det bara en tillfällig nedgång?

Duvhök *Accipiter gentilis*
 Fem konstaterade häckningar har rapporterats: Hallstahammar (2), Surahammar (2), Lindsberg (1).

Ormvråk *Buteo buteo*
 Vinterfynd:
 1/2: 1 ex på flera lokaler (Ösby, L. Ösby, Hacksta, Korsberga) i Lundby fg 8.1-28.2 (Hans-Olof Hellkvist m fl), 1 ex Grytatippen, Skerike, 6.12 och 16.12 (Hans-Olof Hellkvist).
 Ljusa ormvårkar, s. k. "börningevårkar" har rapporterats enligt följande:

1/2: 1 ex Lövsta, Dingtuna, 4.9 och 27.9 (Markus Rehnberg), 1 str. Rudö, Rytterne, 2.10 (Markus Rehnberg).
 Ar: 1 ex Findlaviken, Arboga, 29.6 (Hans Wilhelmsson).
 Sv: 1 ex Österäng, Kumla, 8.9 (Kjetil Jensen).
 Hoga sträcksummor:
 1/2: 205 ex Askövikens 2.10 (Magnus Liljefors, Markus Rehnberg), 33 ex Rönby, Skerike, 2.10 (Håkan Johansson).

Sv: 1 honfågad Norrgränsbo, Västerflämebo, 6.6 (Thore Lindberg), 1 ♀ Nötmyran, Västerflämebo, 11.6 (Lennart Gladh), 1 subad, ♂ Nötmyran 19.6 (Ralf Lundmark), 1 2k ♂ Österäng, Kumla, 29.6 (Daniel Green).
 Sv: 1 subad, ♂ Gnien, Rammås, 16.6 (Ralf Lundmark).
 Li: 1 ♀ Hagaberg, Näsby, 1.6 (Jan-Erik Malmstigen m fl).
 Andelen adulta (3k+) ♂ för respektive period: januari-februari (3/3 = 100 %), mars-maj (32/63 = 51 %), juni-augusti (6/26 = 23 %), september-november (37/125 = 30 %), december (2/5 = 40 %).

Stäpphök *Circus macrourus*
 1/2: 1 Ik Rudö, Rytterne, 5.9 (Magnus Liljefors)**
 Sjätte fyndet i Västmanland, varav det tredje i Västerås k.n. För andra året i rad är stäpphök sedd i landskapet!

Ångshök *Circus pygargus* (1 h, 1 h)
 En häckning rapporterad från Surahammar k.n. Övriga fynd (10, 27):
 1/2: 1 ♂ Boda, Dingtuna, 8.6 (Lennart Gladh), 1 ♀ Askövikens 23.6 (Pentti J. Tatti m fl), 1 ad ♂ Hallmarken, Björkstå, 5.7 (Anders E. Andersson), 1 ♂ Dräggsta, Tortuna, 23.7 (Pentti J. Tatti), 27.7 (Hans-Olof Hellkvist) och 18.8 (Daniel Green), 1 2k ♀ Ekeby, Tortuna, 24.7 (Pentti J. Tatti), 1 ♂ Bocksjön, Tillberga/Tortuna, 3.8 (Pentti J. Tatti), 1 ♀ Hedensberg, Tillberga, 18.8 (Daniel Green), 1-2 juv. Askövikens 7-8.9 (Pentti J. Tatti m fl), 1 juv. Askövikens 11.9 (Magnus Liljefors, Markus Rehnberg), 1 juv. Hedensberg, Tillberga, 20.9 och 22.9 (Daniel Green).

Ha: 1 ♂ Billingen, Kolbäck, 14.5 (Lennart Gladh), 1 ♂ Lindholmen, Kolbäck, 6.6 (Lennart Gladh), 1 ♂ Södra Nibbele, Hallstahammar, 14.8 (Per Eriksson).
 Kö: 1 juv. Sörsylta, Munktorp, 13.8 (Lennart Gladh).
 Kar: 1 ♂ Barkarövikens, K. Barkarö, 11.5 (Börje Wennerström).
 Sv: 1 ♀ Västerby, Västerflämebo, 16.5 (Kristofer Ekman), 1 ♀ Svedbo, Västerflämebo, 4.6 (Kristofer Ekman, Karl-Gunnar Källbrink), 1 ♂ Lerproparna, Sala, 5.6 och 1 ♂ + 1 ♀

(3), februari (0), mars (5), april (44), maj (14), juni (8), juli (9), augusti (9), september (69), oktober (49), november (7), december (5). Vinterfynden:
 1/2: 1 ♂ Askövikens 13.1 (Richard Lager), 1 ♀ Askövikens 1.12 (Richard Lager), 1 honfågad Askövikens 26.12 (Hans-Olof Hellkvist), 1 ♂ Boda, Dingtuna, 26.12 (Richard Lager), 1 ♀ Askövikens 31.12 (Pentti J. Tatti).
 Kö: 1 ♂ Gälby, Köping, 14.1 och 23.1 (Arne Eklöv).
 Li: 1 ♂ Sjömosjön, Fellingsbro, 14.12 (Björn Lindberg).

Sommarfynd (juni-juli):
 1/2: 1 ♀ Grytatippen, Skerike, 2.6 (Pentti J. Tatti), 1 2k Solinge, Romfartuna, 8.7 (Daniel Green), 1 ad ♀ Solingstorp, Romfartuna, 14.7 (Gunnar Lignell), 1 ad ♂ Solingstorp 17.7 (G. Lignell), 1 2k ♂ + 1 ♀ Ekeby, Tortuna, 23.7 (P. J. Tatti), 1 2k ♂ Ekeby 24.7 (P. J. Tatti), 1 ♀ Hedensberg, Tillberga, 26.7 (P. J. Tatti), 1 ♂ + 1 ♀ Dräggsta, Tortuna, 26.7 (P. J. Tatti).
 Ar: 1 ♀ Godby, Arboga, 13.6 (Hans Wilhelmsson).

Ar: 1 ad. Findlaviken, Arboga, 21.5, 23.6 och 29.6 (Hans Wilhelmsson).
 Övriga anmärkningsvärda fynd:
 1/2: 13 ex Fagerön, Ångsö, 31.12 (Robert Ekberg, Åsa Ekberg).
 Första konstaterade häckningen på mer än 70 år. Låt oss hoppas att havsörnen kommer tillbaka för att stanna som häckfågel i Västmanland.

Brun kärrhök *Circus aeruginosus*
 Tjugonio häckningar, säkerställda såväl som troliga, rapporterades 1996 enligt följande kommunvisa fördelning: Västerås (11), Köping (1), Kungsör (2), Arboga (1), Sala (5), Surahammar (3), Lindsberg (6).

Blå kärrhök *Circus cyaneus*
 Sammanlagt 222 fågeldagar har rapporterats med följande kommunvisa fördelning på föråret (74) respektive efteråret (148): Västerås (10/71), Hallstahammar (1/0), Köping (25/10), Kungsör (0/7), Arboga (1/0), Sala (10/35), Surahammar (13/13), Lindsberg (5/9), Nora (0/2), Fagersta (7/1), Skinnskatteberg (1/0), Hallefors (1/0). Den månadsvisa fördelningen var som följer: januari

För första gången på över 70 år häckade havsörn i landskapet. Foto: Per Lindh

Ung ängshök. Endast en häckning av ängshök rapporterades under året. Foto: Kim Lill.

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Sammanlagt 213 fågeldagar har rapporterats med följande kommunvisa fördelning på föråret (39 respektive efteråret (172): Västerås (1/66), Köping (12/40), Kungsör (0/9), Sala (6/26), Surahammar (1/4), Lindesberg (15/23), Nora (0/2), Fagersta (2/2), Skinnskatteberg (2/0), Hällefors (1/1). Den månadsvisa fördelningen var som följer: januari (2), februari (3), mars (12), april (26), maj (1), juni-juli (0), augusti (2), september (59), oktober (97), november (5), december (6). Vinterfynd:

Vå: 1 ex Solingstorp, Romfartuna, 8.12 (Gunnar Lignell), 1 ex Tosta, Romfartuna, 18.12 (Håkan Johansson).

Kö: 1 2k Gålby, Köping, 12.1-28.2 (Leo Mäkinen m fl), 1 juv. Gålby 12-23.12 (Arne Eklöv, Leo Mäkinen).

Kiv: 1 ex Vålskog, Björskog, 7.12 (Ulf Carlsson).

Sä: 1 ex Österby, Kumla, 14.12 (Håkan Johansson).

Hög sträcksumma:

Vå: 26 str. Askövikens 2.10 (Magnus Liljefors, Markus Rehr* erg).

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Sammanlagt 107 fågeldagar har rapporterats med följande kommunvisa fördelning på föråret (68

resp. efteråret (39): Västerås (2/7), Hallstahammar (5/6), Köping (1/0), Arboga (1/0), Sala (3/3), Surahammar (39/5), Lindesberg (9/16), Nora (5/0), Fagersta (1/1), Skinnskatteberg (0/1), Ljusnarsberg (2/0). Den månadsvisa fördelningen var som följer: januari (25), februari (30), mars (8), april (4), maj (1), juni-september (0), oktober (5), november (12), december (22). Ett anmärkningsvärt sommarfynd:

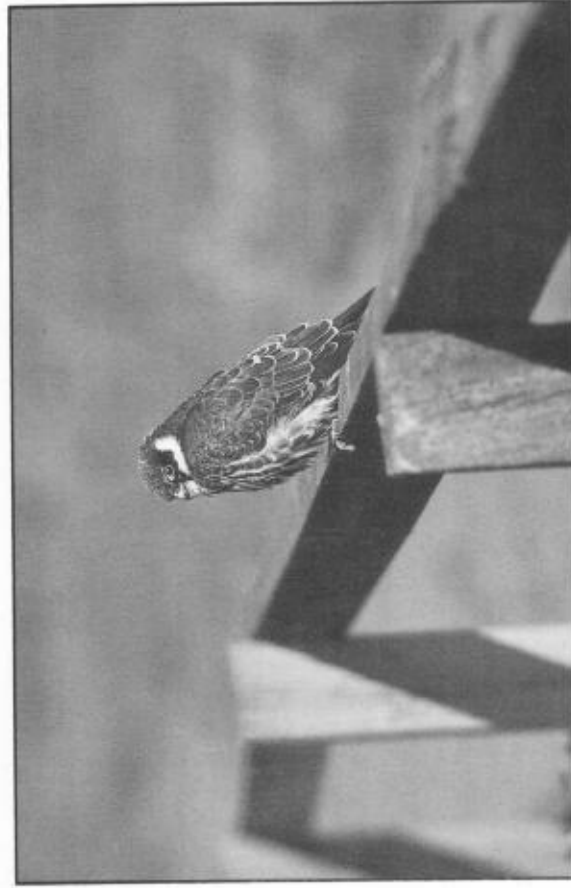
Nö: 1 ex Bomarsbyttan, Nora, 30.5 (Rune Persson).

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Trettiosex rapporterade häckningar föreligger, fördelade på Västerås (9), Hallstahammar (6), Köping (3), Arboga (1), Surahammar (8), Lindesberg (5), Skinnskatteberg (3) och Hällefors (1).

Tornfalk *Falco tinnunculus* (14 h, 33 h)

En konstanterad häckning och 32 ytterligare lokaler med observation under häckningstid (1.5-31.7), fördelade kommunvis: Västerås (13), Kungsör (1), Arboga (2), Sala (7), Surahammar (5), Lindesberg (2), Nora (2), Fagersta (1). Under övriga året 95 fågeldagar fördelade på föråret (1.1-30.4; 42) respektive efteråret (1.8-31.12; 53), kommunvis: Västerås (25/19), Hallstahammar (1/0), Köping (2/10), Kungsör (0/2), Sala

Lärkfalk har setts vid 53 lokaler under häckningstid.

(5/3), Surahammar (1/0), Lindesberg (8/16), Örebro (0/1), Fagersta (0/2).

Vinterfynd:

Vå: 1 ♂ på flera lokaler (Eneberga, Hacksta, Korsberga, Skälby) i Lundby fg 21.1-28.2 (Markus Rehnberg m fl), 1 ♂ Stenby, Skerike, 3.2 (Bernt Larsson), 1 ex Långångarna, Dingtuna, 12-13.2 (Pentti J. Tatti) och 18.2 (Richard Lager), 1 ex Asköbäcken, V-Barkarö, 1.12 (Hans-Olof Hellkvist), 1 ♂ Erikslund, Dingtuna, 15.12 (Pentti J. Tatti), 1 ex Tunbytorp, Skerike, 18.12 (Håkan Johansson), 1 ex Hacksta 26.12 (Richard Lager).

Ha: 1 ex Jutboda, Hallstahammar, 27.1 (Pontus Lindberg).

Kö: 1 ex Byjorden, Köping, 20.1 (Leo Mäkinen).

Aftonfalk *Falco vespertinus* (0 ex, 6 ex)

Vå: 1 ad. ♂ Tido-Lindö, Rytterne, 18.5 (Björn Lundgren).

Sr: 1 ad. ♂ Gnien, Rammås, 8.6 (Sören Larsson), 1-2 juv. Storängen, Rammås, 2.1-22.9 (Sören Larsson, Raif Lundmark m fl).

Lt: 1 ♂ Rynninge, Fellingsbro, 15.7 (Bo Runesson, Caj Runesson), 1 juv. Hagaberg, Näsby, 3.9 (Andreas Sandberg m fl).

Tillfåg: Lt: 1 f Gillberga, Fellingsbro, 6.5 1995 (Bo Dahlström).

Foto: Per Lindh.

Förå året (1995) sågs endast en aftonfalk, men i år har vi verkligen fått vår beskärda del av det östliga inflödet av aftonfalkar. Sex individer är t.o.m. en tangering av det tidigare rekordet från 1994.

Stenfalk *Falco columbarius* (82 FD, 95 FD)

Antalet fågeldagar fördelat kommunvis på föråret (64) respektive efteråret (31): Västerås (16/11), Köping (5/4), Kungsör (4/0), Arboga (0/1), Sala (6/3), Surahammar (16/5), Lindesberg (11/5), Örebro (1/0), Nora (1/2), Fagersta (3/0), Hällefors (1/0). Månadsvis fördelning: mars (1), april (46), maj (17), juni-juli (0), augusti (3), september (18), oktober (10).

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Femtiotre lokaler med fynd under häckningstid (15.5-15.8) fördelade sig kommunvis enligt följande: Västerås (11), Köping (3), Kungsör (2), Arboga (3), Sala (7), Surahammar (7), Lindesberg (13), Nora (3), Skinnskatteberg (2), Hällefors (2). Antalet fågeldagar (219) fördelade sig månadsvis enligt följande: april (1), maj (27), juni (45), juli (43), augusti (58), september (45).

Jaktfalk *Falco rusticolus* (1 ex, 2 ex)

Sr: 1 str. Bännbäck, Möklinta, 7.11 (Kristen Ekman)*.

Foto: Kalle Folkesson

Få: 1 ex, trol. 1k, str. Backgården, Västanfors, 12.10 (Jan Heliöström, Leif Lejdelin)*. Två fåglar faller helt inom den normala fyndbildens av jaktfalkens årliga uppträdande i landskapet.

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus* (9 ex, 15 ex)
V: 1 ad. Askövikens 20.4 (Daniel Green). 1 ad. ♂ str. (SO) Rudö, Rytterne, 16.5 (Bernt Larsson, Pentti J. Tatti). 1 ad. Rudö 22.5 (Lennart Gladh). 1 juv./subad. Rudö 5.9 (Magnus Liljefors, Markus Rehnberg). 1 ad. str. (S) Rudö 28.9 (Ann-Mari Åkerberg m fl). 1 juv. Lovsta, Dingtuna, 1.10 (Magnus Liljefors, Markus Rehnberg). 1 ex Rudö 6.10 (Hans-Olof Hellkvist m fl).

K: 1 juv. Uknö, Björskog, 22.9 (Arne Eklöv m fl).
Sr: 1 ex Fläckebo 24.4 (Kristofer Ekman). 1 ex Östermyran, Möklinta, 28.4 (Karl-Gunnar Kallebrink). 1 ex Nötmyran, Västerfärnebo, 28.5 (Kristofer Ekman). 1 ♀, trol. 1k, Näs, Fläckebo, 2.10 (Daniel Green).

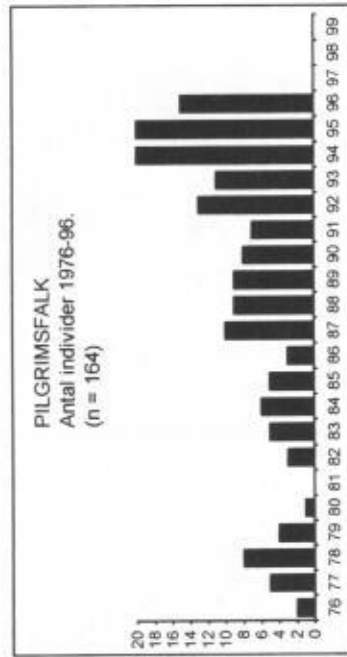
Sr: 1 2k. Lisjö ångar, Sura, 9.5 (Ralf Lundmark).
 1 juv. str. Gilåpen, Sura, 11.10 (Sören Larsson).
Lr: 1 ex Frövi, Näsby, 16.10 (Andreas Sandberg).
 Antalet fynd av pilgrimsfalk ligger fortfarande på en mycket hög nivå, men när kommer den första häckningen?

Järpe *Bonasa bonasia*

En konsterad häckning har rapporterats:
Sr: 1 ♀ + ungar Naddtorpet, Rammås, 26.6 (Ralf Lundmark).

Orre *Tetrao tetrix*

Fyra spel med minst 5 ♂♂ har rapporterats från Västerås (1), Köping (1), Surahammar (1), Skinnskatteberg (1).
Stor ansamling:
Sk: 50 ex Gunnilbo ult. 11 (Sven Olov Selin).

Tjäder *Tetrao urogallus*

En konstaterad häckning har rapporterats från Surahammar k.n. Därutöver har fem spelplatser rapporterats, fördelade på Sala (1), Surahammar (1) och Skinnskatteberg (3).

Rapphöna *Perdix perdix*

V: 9 ex Näsby, Dingtuna, 31.3 (Hans-Olof Hellkvist, Richard Lager). 8 ex Erikslund, Björksta, sommaren (gm Anders F. Andersson).
 1-2 ex Blåsut, Björksta, 17.5-18.6 (Anders F. Andersson, Åke Berg).
Ar: 2 ex Vretberga, Medåker, 30.5-18.7 (Mats Feldin).

Sr: 1 par Näs, Fläckebo, 25.4 (Karl-Gunnar Kallebrink). 1 par Islingby, Västerfärnebo, 2.6 (Robert Ström). 1 par med bo Ösby, Sala, 10.6 (Karl-Gunnar Kallebrink). 1 par Norrsälbo, Västerfärnebo, pr.10 (Robert Ström). 1 par Tvårhandsbäcken, Västerfärnebo, 24.10 (Robert Ström).

Sr: 2 ex Aliden, Rammås, 23.4 (Jan-Erik Lundmark). 2 sj. Ståltorp, Sura, 7.6 (Ralf Lundmark). 1-3 ex Gnien, Rammås, 7.6-5.10 (Lennart Eriksson, Sören Larsson).

Få: 1 sj. Avestbo ångar, Västanfors, 6.6 (Leif Lejdelin).

Ha: 1 ex Grythyttan 18-20.4 (Gunde Persson). 2 ex Saxhyttan, Grythyttan, april (gm Tomas Carlsson).

Vaktel *Coturnix coturnix* (13 ex, 8 ex)

V: 1 sj. Vida, Björksta, 8.6 (Anders F. Andersson). 1 sj. Olsta, Irsta, 15.6 (Anders F. Andersson). 1 sj. Norr Lovsta, Dingtuna, 7-9.8 (Markus Rehnberg m fl).

Kö: 1 sj. Cementatippen, Köping, 7.6 (Arne Eklöv).

Ar: 1 ex Vretberga, Medåker, 27.7-4.8 samt 15-21.8, dock 2 ex 20.8 (Mats Feldin).

Sr: 1 sj. Nötmyran, Västerfärnebo, 4.6 (Kjetil Jensen) och 14.6 (Kristofer Ekman). 1 sj. Nybyn, Västerfärnebo, 27.6 (Åke Berg).

Åtta spelände, ett dåligt år, att jämföra med bottenåret 1994 (10 ex).
 Nytt bottenrekord, tyvärr.

Vattenrall *Rallus aquaticus*

Tjugotre fåglar, flertalet sjungande, rapporterades från 14 lokaler 11.4-30.8, med följande kommunvisa fördelning: Västerås (9 ex), Kungsjör (2), Sala (2), Surahammar (5), Lindesberg (5). Fler än en individ hördes på följande lokaler:

V: Askövikens (9 ex).
Kr: Barkarövikens, K. Barkarö (2-3 ex).
Lr: Hagaberg, Näsby (2 ex).

Någon säkerställd häckning har inte rapporterats, men följande fynd får anses starkt indikera att häckning ägt rum på respektive lokal:

Lr: >2 juv. hörs Hagaberg, Näsby, augusti (Andreas Sandberg m fl).
 Hostakttagelser gjordes på flera lokaler i september-oktober, men följande faller något utanför ramen.

Lr: hörd Hagaberg, Näsby, 3.11 (Andreas Sandberg).

Småfl. sumphöna *Porzana porzana* (19 ex, 10 ex)

V: 1-2 sj. Askövikens 1.5-19.7 (Markus Rehnberg m fl). 1 sj. Angsjön, Irsta/Karbo, 15.6 (Anders F. Andersson). 1 sj. Klockargårdsviken, Tidö-Lindö, Rytterne, 23.6 (Thomas Pettersson).

Sr: 1 sj. Gussjön, Fläckebo, 22.4 (Kristofer Ekman). 1-2 sj. Fläcksjön, Fläckebo, 16-25.6 (Daniel Green m fl).

Lr: 1 sj. Albbäcksån, Lindes, 31.5 (Mats Andersson m fl).

No: 1 sj. Norasjön-Lillsjön, Nora, 19.7 (Anders Carlberg) och 25.7 (Jan Myhlback).

Sk: 1 sj. Fors, Skinnskatteberg, 1.6 (Roland Waara).

Mindre sumphöna *Porzana parva* (0, 2)

Ar: 1 sj. Fındlaviken, Arboga, 29.4 (Hans Wilhelmsson).

Sr: 1 sj. Kolbäckån vid Olberga, Sura, 7-8.6 (Ralf Lundmark).

Fynd 16 och 17 i Västmanland. Andra fyndet i Surahammar k.n.

Kornknarr *Crex crex* (31 ex, 15 ex)

V: 1 sj. Skultunasågen, Skultuna, 1-2.6 (Markus Rehnberg, Pentti J. Tatti). 1 sj. Trådarängarna, Irsta, 3.6 (Gustav Renberg). 1 sj. Fiskartorpet, V-Barkarö, 8.6-15.7 (Hans-Olof Hellkvist m fl). 1 sj. Domsängen, V-Barkarö, 8-9.6 (Hans-Olof Hellkvist). 1 sj. Hedensberg, Tillberga, 15.6 (Bernt Larsson). 1 sj. Ålby, Irsta, 29.6 (Anders F. Andersson). 1 sj. Boda, Dingtuna, 29.7 (Pentti J. Tatti).

Ha: 1-2 ex Berg 18-19.6 (Per Eriksson).

Kö: 1 ex Hättsta, Odensvi, 26-27.6 (Arne Eklöv, Liljebrot Hammarström).

Sr: 1 ex Boda, Västerfärnebo, 23.5 (Kristofer Ekman). 1 ex Nötmyran, Västerfärnebo, 5.6 (Kristofer Ekman).

Sr: 1 sj. Lisjö ångar, Sura, 24-28.6 (Mikael Leppälampi, Ralf Lundmark).

Lr: 1 sj. Vedeväg, Lindes, 12.6 (Sven-Olof Eriksson). 1 sj. Västvalla, Fellingsbro, 17-25.7 (Ulif Jacobsson m fl).

Rapphöna ♂
 Foto: Tero Niemi

Rörhöna *Gallinula chloropus*

Vä: 1 ex KVV, Lundby, 13-17.4 (Markus Rehnberg m fl). 1 ex ÄKV, Västerås, 14.4 (Pentti J. Tatti). 1 ex Lillaåudden, Västerås, 25.4 (Svante Söderholm).

Sr: 1 ex reningsverket, Sala, 21.4 (Krister Ekman). 1 ex Lergroparna, Sala, 13.7 och 3.9 (Krister Ekman).

Li: 1 ex L. Lindessjön, Lindes, 26.4 (Mats Andersson). 1 ex Hagaberg, Näsby, 23.4, 27.4, 1.5 och 24.8 (Jan-Erik Malmstigen m fl). 2 ex Sörbysjön, Fellingsbro, 1.6 (Sven-Olof Eriksson m fl).

Hä: 2 ex Grythyttvikens, Grythyttan, 22.4-1.5 (Gunde Persson).

Sothöna *Fulica atra*

Större ansamlingar (≥50 ex) har rapporterats från tre lokaler:

Vä: KVV, Lundby: 6-9.4, som mest 120 ex 8.4 (Markus Rehnberg). Asköviken: 21.4-7.5, som mest 119 ex 25.4 (Pentti J. Tatti) resp. 4.8-22.9, som mest 200 ex 8.9 (Hans-Olof Heilkvist). Lillsjön, V-Barkarbö: 100 ex 17.8 (Pentti J. Tatti).

Inget vinterfynd.

Trana *Grus grus*

Fyrtosex häckningar har rapporterats från följande kommuner: Västerås (2), Köping (2), Sala (10), Surahammar (14), Lindesberg (12), Norberg (1), Skinnskatteberg (2), Ljusnarsberg (3). Höst-rastningen åskådliggörs i tabell 3. Höga (minst 100 ex) sträcksummor:

Vä: 368 ex Asköviken 2.10 (Magnus Liljefors, Markus Rehnberg). 281 ex Rönby, Skerike, 2.10 (Håkan Johansson). 380 ex Asköviken 3.10 (Markus Rehnberg).

Sr: 150 ex Bännbäck, Möklinta, 2.10 (Krister Ekman).

Strandskata *H. ostralegus* (58 rd, 91 fd)

Två konstaterade häckningar har rapporterats:

Vä: 2 ad. + 2 ad. + 2 juv. St. Skorven, Rytterne, 25.7 (Thomas Pettersson m fl). 2 juv. Skorven 17.8 (Pentti J. Tatti m fl).

Kö: 2 ad. + 1 pull. Vässman, Munktorp, 24.6 (Per Lindh, Börje Wennerström).

Däruöver bör nämnas:

Vä: 8 r. Borsten, Ångsö, 24.5 (Thomas Pettersson). 1 varn. Slavsholmen, Rytterne, 11.7 (Ralf Lundmark).

Antalet fågeldagar fördelade kommunvis: Västerås (54), Köping (19), Kungsör (4), Surahammar (3), Lindesberg (10), Nora (1). Månadsvis fördelning av fågeldagarna: april (17), maj (45), juni (8), juli (10), augusti (8), september (2).

Mindre strandpipare *Ch. dubius* (28 h, 30 h)

Trettio häckningar eller troliga häckningar har rapporterats från följande kommuner: Västerås (5), Köping (3), Arboga (1), Lindesberg (8), Surahammar (8), Fagersta (2), Skinnskatteberg (3). Uppm häckningstid 100 fågeldagar, fördelade kommunvis samt på perioderna 12.4-14.5 (63) respektive 1-18.8 (37): Västerås (25/9), Köping (2/1), Arboga (1/0), Sala (3/0), Lindesberg (7/0), Surahammar (25/27). Därutöver ett extremt sent fynd:

Li: 1 ex Albackån, Lindes, 20.10 (Tommy Oscarsson).

Större strandpipare *Charadrius hiaticula*

Antalet fågeldagar (162) fördelat kommunvis: Västerås (36), Köping (3), Sala (1), Surahammar (17), Lindesberg (4), Fagersta (1). Månadsvis fördelning: april (2), maj (15), juni (0), juli (18), augusti (82), september (45).

Mongolpipare *Charadrius mongolus*

Lj/Lu: 1 ad. ♂ Högjörn 12.7 (Bertil Rahm m fl)**

Första fyndet i Västmanland.

Fjällpipare *Charadrius morinellus* (1, 2)

Kö: 1 ex Gälby, Köping, 13.9 (Leo Mäkinen).

No: 2 r. Skoftorp, Nora, 18.5 (Lisbeth Uhr).

Ljungpipare *Pluvialis apricaria*

Par, sjungande fåglar eller eljest uppträdande under häckningstid har rapporterats från åtta lokaler, motsvarande lika många säkerställda eller troliga häckningar. Den kommunvisa fördelningen var: Surahammar (6), Lindesberg (1), Nora (1). Större (≥50 ex) ansamlingar:

Vä: 65 ex Asköviken 17.5 (Thomas Pettersson). 100 ex Hedensberg, Tillberga, 20.9 (Daniel Green).

Hä: 75 ex Haggholmen, Kolbäck, 3.5 (Per Eriksson).

Kr: 50 ex Sjöholmen, Björskog, 23.10 (Peter Ekelund).

Sr: 54 ex Lissjö ångar, Sura, 4.5 (Ralf Lundmark).

Li: 150 ex Nederby, Fellingsbro, 5.5 (Tomas Haraldsson, Andreas Sandberg). 50 ex Sjömsjön, Fellingsbro, 15.5 (Hans Wilhelmsson) och 19.5 (Björn Lindberg). 213 r. Nederby 17.5 (Jerry Andersson m fl).

Kustpipare *Pluvialis squatarola*

Vä: 2 str. Gimpelstenarna, Ångsö, 17.8 (Pentti J. Tatti m fl). 2 ad. r. Tillberga, Hubbo, 27.8 (Magnus Liljefors). 1 ad. r. Asköviken vid Rudö, Rytterne, 28.8 (Markus Rehnberg m fl).

3 str. Asköviken 31.8 (Pentti J. Tatti). 2 str. Asköviken 27.9 (Markus Rehnberg). 1 ex Asköviken 28.9 (Håkan Johansson). 8 str. Asköviken 29.9 (Markus Rehnberg, Pentti J. Tatti). 1 str. Asköviken 5.10 (Richard Lager m fl).

Sr: 6 ex Gussjön, Fläckbo, 29.9 (Gunnar Lignell).

Sr: 1 ad. r. Ulvramen, Rammås, 10.6 (Ralf Lundmark). 1 ex Gnien, Rammås, 11.8 (Kjell Eklund). 2 ad. Gnien 18-21.8 (Ralf Lundmark m fl). 2 ex Storängen, Rammås, 21.8 (Ulf

Carlson). 4+2 str. Gnien 8.9 (Ralf Lundmark). Hörd str. Lissjövikens, Sura, 8.9 (Sören Larsson). 1 juv. Gnien 20-22.9 (Sören Larsson, Ralf Lundmark). 1 ex Gnien 26-27.9 (Roger Sahlén). 10 juv. Gnien 28.9 (Sören Larsson, Ralf Lundmark). 5 juv. Gnien 29.9 (Sören Larsson, Ralf Lundmark). 2 juv. str. Gnien 30.9 (Ralf Lundmark). Nattsträckande flock hörd Virsbo, Rammås, 1.10 (Mikael Leppälampi).

Li: 1 ad. Hagaberg, Näsby, 21.8 (Pär Persson, Andreas Sandberg). 2 r. Vagnshäll, Näsby, 15.9 (Andreas Sandberg m fl).

Fä: 1 lk r. Backgården, Västanfors, 2-3.9 (Leif Lejdellin).

Tofsvipa *Vanellus vanellus* (57 fd, 100)

Kommunvis fördelning av 57 rd, 100. Västerås (33), Hallstahammar (2), Köping (1), Arboga (3), Sala (1), Surahammar (11), Lindesberg (5), Nora (1). Månadsvis fördelning: april (2), maj (0), juni (3), juli (15), augusti (11), september (20), oktober (6).

De största (minst 250 ex) ansamlingarna:

Vä: 250 ex Hedensberg, Tillberga, 24.7 (Pentti J. Tatti). 300 ex Hedensberg 26.7 (Pentti J. Tatti) och 27.7 (Hans-Olof Heilkvist). 266 ex Hedensberg 20.9 (Daniel Green).

Li: 340 ex Västvalle, Fellingsbro, 28.8 (Sven-Olof Eriksson).

Inget vinterfynd har rapporterats.

Kustsnäppa *Calidris canutus* (2, 2)

Vä: 1 ad. + 2 juv. Asköviken vid Rudö, Rytterne, 28.8 (Magnus Liljefors m fl). 2 ex samma lokal 29.8 (Lasse Ström) och 1 juv. samma lokal 30-31.8 (Bernt Larsson m fl).

Li: 1 ad. Vagnshäll, Värningen, Näsby, 25.8 (Tomas Haraldsson, Andreas Sandberg).

Smånäppa *Calidris minutilla* (23 fd, 50 fd)

Antalet fågeldagar fördelat kommunvis: Västerås (17), Köping (1), Surahammar (25), Lindesberg (7). Den månadsvisa fördelningen var: augusti (1), september (5).

Mosnäppa *C. temminckii* (124 fd, 135 fd)

Antalet fågeldagar fördelat kommunvis: Västerås (78), Köping (8), Sala (6), Surahammar (50), Lindesberg 43. Den månadsvisa fördelningen var: maj (105), juni (2), juli (9), augusti (17), september (2).

Landskapets första mongolpipare sågs vid Högjörn, utanför Grängesberg.

Foto: Jan-Michael Breider (Sibirien)

Tuvsnäppa *Calidris melanotos*

Sr: 1 ad. Gnien, Rannäs, 5.8 (Raif Lundmark)**.
Forsta fyndet i Västmanland.

Spoonsnäppa *Calidris ferruginea* (6, 4)

V: 1 juv. Askövikens, 15.9 (Pentti J. Tatti m fl).
Sr: 1 juv. Gnien, Rannäs, 19-21.9 och 29.9

(Sören Larsson, Raif Lundmark).

V: 1 ex Kratten, Västansfors, 15.8 (Jan Hellsström).

Kärrensnäppa *C. alpina* (9 FD¹⁰, 7 FD¹⁰)

Större (≥10 ex) ansamlingar:

Sr: 14 juv. Gnien, Rannäs, 24-26.8 (Sören Larsson, Raif Lundmark m fl). 1 ad. + 15 juv. Gnien 29.9 (Raif Lundmark). 15 r. Gnien 5.10 (Sören Larsson).

Brushane *Ph. pugnax* (41 FD⁵⁰, 22 FD⁵⁰)

Lokaler med större (≥50 ex) ansamlingar (högsta notering och datum för denna inom parentes):

V: Askövikens (85 ex 16.5). Fullero, V-Burkarö (76 ex 15.9).

Sr: Lisjö ångar, Sura (78 ex 12.5). Gnien, Rannäs (71 ex 25.8). Stortängen, Rannäs (66 ex 1.9)

Tidiga fynd:

V: 1 ♂ (ouf.) Askövikens vid Rudö, Rytterne, 9.4 (Markus Rehnberg).

Sr: 1 ♀ Lisjö ångar, Sura, 8.4 (Ingrid Akerberg m fl). 3 ex Lisjö ångar 20.4 (Mikael Leppälampi).

Dvärgbeckasin *Limn. minimus* (28 FD, 104 r)

Om intet annat anges, avses rastande fåglar nedan:

V: 5 ex Askövikens 31.8 (Lasse Ström). 2-5 ex Askövikens 28.9-10.10 (Markus Rehnberg m fl).

Sr: 1 ex Näs, Fläckebo, 23.4 (Åke Berg). 1 ex V. Bännbäck, Möklinta, 26.9 (Kristen Ekman). 1

ex Rörbosjön, Fläckebo, 28.9 (Kristen Ekman). Sr: 1 ex Lisjö ångar, Sura, 25.4 och 12.5 (Raif Lundmark). 1-4 ex Gnien, Rannäs, 4-8.5 (Raif Lundmark m fl). 1 sj. Magsjön, Sura, 25.5

(Mikael Leppälampi). 2 ex Gnien 28-29.9 (Sören Larsson, Raif Lundmark). 7 ex Gnien

7.10 (Raif Lundmark). 23 ex (!) Gnien 19.10 (Raif Lundmark). 6 ex Gnien 20.10 (Raif

Lundmark). 1 ex Magsjömaden, Sura, 26.10 (Raif Lundmark). 4 ex Gnien 26.10 (Raif Lundmark).

Lr: 2 ex Albacksån, Lindes, 4.5 (Andreas Sandberg m fl). 1 sj. + hörd ♀ Albacksån 7.5 (Andreas Sandberg). 3 ex Albacksån 8.5 (Mattias Rudenvall, Andreas Sandberg). 1 ex Albacksån 14.5 (Andreas Sandberg). 1 ex Albacksån 30.9

(Tomas Haraldsson m fl).

Nb: 1 ex Labodasjön, Karbenning, 28.9 och 12.10 (Torbjörn Jansson).

V: 1 ex Backgården, Västansfors, 3.10 (Leif Lejdell) och 6.10 (Jan Hellsström).

H: 1 ex Jordanjärnen, Grythyttan, 16.10 (Gunde Persson).

Enkelbeckasin *Gallinago gallinago*

Större (≥50 ex) ansamlingar har rapporterats från tre lokaler:

Sr: 100 ex Rörbosjön, Fläckebo, 28.9 (Kristen Ekman).

Sr: Gnien, Rannäs: 80 ex 9.8; 50 ex 19.8; 70 ex 20.8; 60 ex 22.9; 50 ex 29.9 (Raif Lundmark).

Lr: 52 ex Sjömosjön, Fellingsbro, 19.4 (Jan-Erik Malmstigen).

Dubbelbeckasin *G. media* (11 ex, 6 ex)

Sr: 1 sp. Rörbosjön, Fläckebo, 21.5 (Kristen Ekman).

Sr: 2 sp. Djupen, Rannäs, 13.5 (Mikael Leppälampi). 2 sp. Lisjö ångar, Sura, 16.5 (Mikael Leppälampi).

H: 1 ex Grythyttan 26.10 (Gunde Persson).

Rödspov *Limosa limosa* (4 ex, 3 ex)

V: 1 ex Askövikens vid Rudö, Rytterne, 27.4 (Robert Ekberg, Åsa Ekberg) och 12-14.5 (Daniel Green m fl).

Sr: 1 ex Gnien, Rannäs, 2.5 (Daniel Green).

Myrspov *Limosa lapponica*

Sr: 1 str. Gnien, Rannäs, 28.7 (Sören Larsson). 1 ad. Gnien 29.7 (Raif Lundmark). Flock hörd

Gläpen, Sura, 27.8 (Sören Larsson). 1 ex Gnien 28.9 (Jan Österberg).

Småspov *Numenius phaeopus*

Antalet fågeldagar (117) fördelat kommunvis:

Västerås (15), Hallstahammar (20), Köping (5), Arboga (5), Sala (32), Surahammar (9), Lindesberg (26), Nora (3), Fagersta (1), Hällefors (1).

Månadsvis fördelning: april (3), maj (100), juni (0), juli (5) augusti (9).

Storspov *Numenius arquata*

Trettiofyra häckningar, eller troliga häckningar, har rapporterats med följande kommunvisa fördelning: Västerås (3), Hallstahammar (1), Köping

(3), Sala (6), Surahammar (8), Lindesberg (8), Nora (2), Skimskatteberg (1), Ljusnarsberg (2).

En större (minst 50 ex) ansamling

Lr: 112 r. Storbäddet, Lindes, 26.4 (Jan-Erik

Malmstigen, Andreas Sandberg).

Tuvsnäppan på Högbymaden

Solen är på väg upp över Gniens spegelblanka vatten. De sista dimslöjorna ute på Högbymaden har just lösts upp och sikten är nu perfekt. Ute på bankarna går en hel del beckasiner och provianterar. Ganska snart uppmärksammar jag tre vadare på en liten dybank max ca 150 meter bort. Två av dem är gröbenor. Den tredje ger intrycket av att vara en något svärplacerad Calidris med tringa-drag.

Efter en stunds "obsande" är jag helt på det klara med att det måste röra sig om en tuvsnäppa! Den har ganska satt kropp samt ett oproportionellt litet huvud på en - för att vara en calidris - lång hals. Näbben är något böjd och kortare än t ex kärrensnäppans. Benen är

gulbrunnaktiga och vid direkt jämförelse tydligt kortare än gröbenornas. Bröstet är mörkt längsstreckat mot gråbeige botten. Ilogonfallande är att bröstteckningen slutar tvärt och bildar en rak gräns mot den vita buken.

Ovansidans fjädrar är brunaktiga med ljusa bräm, vilket ger ett fjälligt intryck. Senare stöts alla vadare upp av en patrullerande brun kärnhök. Jag tappar bort tuvsnäppan men återfinner den inom kort på en bank ca 500 m bort. Efter en stund försvinner den in i starrvegetationen och ses dårefler ej till alls, trots hårdbevakning av maden de närmast påföljande dagarna.

Raif Lundmark

Tuvsnäppa.

Foto: Jens B. Bruun

Svartsnäppa *Tringa erythropus* (15 rd¹⁰, 32 rd¹⁰)
Lokaler med större (≥ 10 ex) ansamlingar vå (31.5), sommar (1-30.6) respektive höst (1.7), högstano-
tering och datum för denna inom parentes:
/å: Asköviken (30 ex 18-19.5; 10 ex 14.7).
S: Fläcksjön vid Byberget, Fläckebo (30 ex 18.5).
Sv: Lönnbrosjön, Rammås (10 ex 10.5), Lisjö
ångar, Sura (12 ex 16.5). Djupen, Rammås (16
ex 17.5). Gnien, Rammås (52 ex 18.6; 10 ex
2.7 och 11.8).

Rödbena *Tringa totanus* (3 h, 4 h)
Häckningar eller troliga häckningar har rappor-
terats från Västerås (1), Surahammar (1), Linds-
berg (1) och Hällefors (1). Antalet fågeldagar
(187) fördelat kommunvis: Västerås (38), Arboga
(1), Sala (15), Surahammar (112), Lindsberg
(15), Fagersta (5), Hällefors (1). Månadsvis för-
delning: april (7), maj (104), juni (41), juli (12),
augusti (23).

Dammsnäppa *Tringa stagnatilis* (0, 1)
/å: 1 ad. Asköviken vid Rudö, Rytterne, 18-19.5
(Björn Lundgren m fl)*.
Attonde fyndet i Västmanland och det första i
Västerås k:n.

Gluttsnäppa *Tringa nebularia* (31 rd¹⁰, 35 rd¹⁰)
Månadsvis fördelning: maj (17), juni (0), juli
(10), augusti (8). Lokaler med ansamlingar (≥ 10
ex) vå (t. o. m. 31.5), sommar (1-30.6) respekti-
ve höst (t. o. m. 1.7) (högstanotering och datum
för denna inom parentes):
/å: Asköviken (20 ex 19.5; 14 ex 14.7). Sjöbo-
den, Ångsö (10 ex 14.7).
S: Gnien, Rammås (21 ex 9.5; 20 ex 28.7). Lönn-
brosjön, Rammås (11 ex 10.5).
L: 20 ex Storåbadet, Linds, 1.5 (Mats Anders-
son).

Ett sent fynd:
S: 1 ex Herrgårdsbäcken, Möklinta, 23.10 (Kris-
ter Ekman).

Skogssnäppa *Tringa ochropus*
Större (≥ 10 ex) ansamlingar:
/å: 10 ex Asköviken vid Rudö, Rytterne, 27.4
(Pentti J. Tatti) och 30.4 (Daniel Green).
S: Gnien, Rammås, 20-30.4, som mest 26 ex
20.4 (Ola Kumlin). 13 ex Lönnbrosjön, Ram-
mås, 1.5 (Ralf Lundmark). 14 ex Gnien 11.5
(Karl-Gunnar Johansson).

Grönbena *Tringa glareola* (27 rd⁵⁰, 64 rd⁵⁰)
Grönbena spelar flitigt även under sträck och
rastning, en omständighet som gör det mycket
svårt att skilja på sådana individer och sådana
som befinner sig på häckningsplats. Åtminstone
följande fynd torde avse häckande fåglar:

Kå: 1 sj. Kajmossen, V. Skedvi, 8.5 (Arne Eklöv).
Sv: 1 sj. Djupen, Rammås, 25.5 (Sören Larsson).
1 sj. Lisjö ångar, Sura, 25.5 (Sören Larsson). 1
"par" Lönnbrosjön, Rammås, 3.6 (Sören Lars-
son). 1 "par" Felingen, Rammås, 17.6 (Sören
Larsson). 2 sj. o. varn. Lisselmossen, Sura,
17.6 (Kim Lill). 2 varn. Stenramen, Rammås,
29.6 (Sören Larsson).

L: "hörd" Norra Brunnsjön, Linds, 31.5 (Chris-
ter Eriksson, Kjell Mattsson). 2 sj. Bråtmossen,
Ramsberg, 18.6 (Tomas Haraldsson, Andreas
Sandberg).

Månadsvis fördelning av rd⁵⁰: maj (52), juni (2),
juli (6), augusti (4). Lokaler med ansamlingar
(≥ 50 ex) vå (t. o. m. 31.5), sommar (1-30.6)
respektive höst (fr. o. m. 1.7) (högstanotering och
datum för denna inom parentes):

/å: Asköviken (250 ex 17.5 & 19.5; 50 ex 30.6).
Ar: Fındlaviken, Arboga (170 ex 19.5).
S: Rörsjön, Fläckebo (75 ex 9.5).
Sv: Lisjö ångar, Sura (270 ex 12.5). Västsura,
Sura (85 ex 12.5). Djupen, Rammås (180 ex
17.5). Gnien, Rammås (150 ex 26.7). Stenra-
men, Rammås (56 ex 22.7).

Roskarl

Arenaria interpres (5, 2)
L: 3 ex Oppåsen, Fellingsbro, 13.5 (Mikael
Hake). 1 ex Stripa sligdammar, Linds, 25.5
(Mats Andersson).

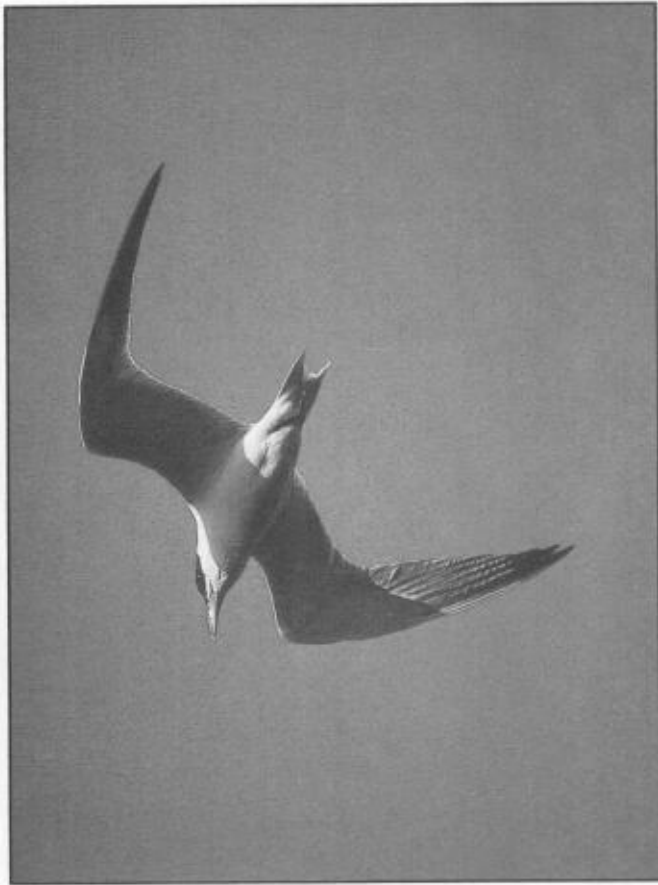
Smalnäbbad simsnäppa *Ph. lobatus* (4, 2)
Ar: 1 ex Fındlaviken, Arboga, 21.5 (Hans Wil-
helmsen).

S: 2 ex Gnien, Rammås, 15.6 (Ingrid Åkerberg).

Dvärgmåls

Larus minutus (44 rd, 19 rd)
/å: 1 ad. + 3 2k Asköviken 16.5 (Pentti J. Tatti
m fl). 1 ad. Asköviken 20.5 (Ulrik Löfberg). 1
2k Asköviken 25.5 (Pentti J. Tatti). 1 ad. + 1
2k Asköviken 29.5 (Pentti J. Tatti). 1 ex
Kvicksund, Rytterne, 25.7 (Per Eriksson). 1 ad.

str (V) Kvicksund 29.7 (Pentti J. Tatti m fl).
Ku: 1 ad. + 1 2k Barkaröven, K. Barkarö, 30.5
(Börje Wennerström).
Ar: 2 ad. Nyckelgrundet, Arboga, 10.8 (Daniel
Green).

Skräntärna.

S: 1 par med "frieribeteende" Fläcksjön vid Näs,
Fläckebo, 24.5 (Kris-ter Ekman).

Sv: 1 ex Lisjövikens, Sura, 13.5 (Kim Lill).
L: 1 ad. Våringen, Näsby, 29.7 (Andreas Sand-
berg). 1 ad. Våringen vid Sotarön, Näsby, 29.9
(Kjell Mattsson).

Skrattmåls *L. ridibundus* (3350 H, 2945 H)
Ca. 2945 häckningar på 26 lokaler har rappor-
terats med följande kommunvisa fördelning:
Västerås (5 lokaler/336 par), Köping (1/415),
Kungsör (1/500), Arboga (1/131), Sala (1/298),
Surahammar (6/750), Lindsberg (10/480), Fe-
gersta (1/35). Vinterfynd:

/å: 1 ex Gamla hamnen, Västerås, 24.1 (Gunnar
Lignell). 1 ad. Djuphamnen, Lundby, 1.12
(Markus Rehnberg). 7 ex KVV, Lundby, 7.12
(Pentti J. Tatti).

Fiskmåls

Larus canus
I rapporteringsmallen önskas fr. o. m. 1995 rap-
porter om kolonibildningar med minst par.
Från 1996 har fyra bidrag influtit:
Sv: 6 par St. Morsjön, Rammås, 18.6 (Sören
Green).

Vitvingen i Fläcksjön

Vi hade redan haft en fågelmorgon som smakade full tillfredsställelse, när vi lagom glosögda i bilen, ändå bestämde oss för att svänga höger i Ransta-korsningen och dra till Näs, Fläcksjön för en fika i den soliga sommarmorgonen.

Jan-Olov Bergström och undertecknad hade letat tranor längs Sagådalen och på köpet sett en del småtrevliga fåglar såsom raphöna, en stäpphöksliknande, subadult blå kärnhökshanne, samt som kronan på verket — en brun glada i över en timmes tid. Den första i landskapet för min del. För att vara den 29 juni — nästan vad man brukar betrakta som ren lågsåsong för fågel — var detta över all förväntan. Vi var således rent nöjda då vi slog oss ned framför Näsladån och hällde upp rykande hett kaffe i våra muggar. Två skådare var redan på plats.

Jag slötittar i tuben på stemmet av svartjärnor rakt ut över maden i väntan på att kaffet skall svalna. Då ryttlar plötsligt en tjärna med krivit på vingarna och kolsvart på kroppen inför mina ögon. På några sekunder är den borta, som uppsluktad av det gröna i

madens frodighet. Men med så starka kontraster och med lackbröda, lysande ben lämnas jag utan en sekunds tvekan.

En enda tanke förbyllar mig dock. Har de andra redan sett den?

- Har ni sett den vitvingade tjärnan? eller något liknande hasplar jag ur mig.

Ett tveksamt svar om att de sett den i någon fågelbok för länge sedan får mig nyktrare. Detta är nyheter! Primetime! Jan-Olov har mobiltelefon och vi börjar ringa några vi känner. Det värsta är att tjärnan dyker inte upp igen. Efter 15 modiga minuter (eller var det 37?) börjar tveksamheten komma. Var det verkligen en vitvinge? Säg jag rätt? Det gick så snabbt! Tänk om...

Men, jodå! Plötsligt är den uppe igen och nu är den synlig mest hela tiden. Otroligt diagnostisk och vacker fågel. Undertill är kolsvarta täckare i knivskarp kontrast mot vita pennor. Den kritvita stjärten lyser. Hela kroppen svartaste svart. Vingovansidan ljus med vitast på vingens framkant och pennor. Vingtoppen har en sublim detalj i en smal men skarp, svart inramning. Fågeln blir

sittandes på staketet ute i sjön flera gånger. Försvinner ibland ned i vegetatio-

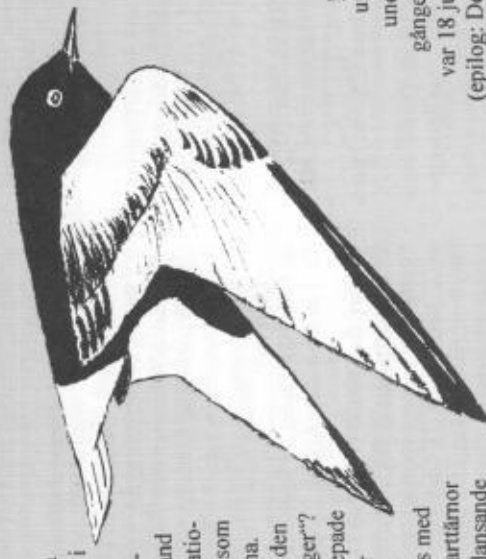
nen, precis som svartjärmarna. Samhäckar den med en "niger"?

Vid upprepade tillfällen tar tjärnan höjd tillsammans med en flock svartjärmor och stiger dansande i cirklar upp mot

skyn. Det ser lite roligt ut då vingarna genomlyses av solen. Pennorna är nämligen så transparenta att det ser ut som om de svarta små täckarna är allt den har att flaxa med.

Tjärnan rörde sig sedan över olika delar av Fläcksjön och - får man väl förmoda - intilliggande sjöar. Ibland sågs den i kyrkviken

alldeles intill vägen och ibland stod den ej

att finna under många timmar. Allt som oftast hölls den dock uppe vid Näsladalen. Vitvingen lockade besökare från när och fjärran de kommande veckorna. Ca 150 pers. såg nog jag under mina 4 besök under tiden. Sista gången den rapporterades var 18 juli.

(epilog: Detta var 3:e fyndet av arten i landskapet. Det 2:a gjordes i maj samma år vid Sällingsjön, Fellingsbro men blott för en dag. 1:a fyndet var exakt på samma plats. Även det en långstannare som efter att först setts på Nötmyran 22/5 höll till i Fläcksjön 23-27/5 1985).

Daniel Green

Su: 1 ex Lislö, Sura, 4.5 (Ulf Carlsson). 4 str.

Sorsjön, Sura, 4.5 (Ralf Lundmark). 3 str.

Gnien, Rannäs, 9.5 (Ralf Lundmark). 2 str.

Gnien 12.5 (Ralf Lundmark).

Fa: 1 ad. St. Aspen, Vistanfors, 23.4 (Leif Lejdelin).

Hå: 1 ex Hammarn, Grythyttan, 26.4 (Thomas Carlsson).

Fynd av den västliga rasen *L. f. intermedius*.

No: 1 ad. Bengtstorp, Viken, 3.6 (Roland Thuvander)*

Första dokumenterade fyndet i Västmanland.

Gråtrut *Larus argentatus*

Fynd av gulbent gråtrut (formen *omissus*):

Fa: 1 ad. Gamla hamnen, Västerås, 26.10 (Markus Rehnberg).

Havstrut *Larus marinus* (1 H, 3 H)

Konstaterade häckningar:

Fa: 2 ad. + bo Flottgrundet, Ångsö, 24.5 (Thomas Pettersson).

Kö: 1 par med unge Hungershall, Munktorp (Börje Wennerström).

Li: 1 bo Valfisken, Väringen, Näsby, 13.5 och 31.5 (Jan-Erik Malmstigen, Andreas Sandberg).

Vinterfynd

Fa: 4 ex Fagerön, Ångsö, 3.2 (Richard Lager,

Pentti J. Tatti). 3 ad. KVV, Lundby, 25.2

(Hans-Olof Hellkvist). 1 ad. KVV 28.2 (Markus Rehnberg). 2 ad. Djuphamnen, Lundby, 1.12 (Markus Rehnberg). 1 ad. KVV 7.12

(Pentti J. Tatti). 1 ad. Fagerön 30.12 (Hans-Olof Hellkvist). 11 ex Fagerön 31.12 (Richard Lager).

Li: 1 "ung" Albacksån, Lindes, 7.12 (Andreas Sandberg).

sittandes på staketet ute i sjön flera gånger. Försvinner ibland ned i vegetatio-

nen, precis som svartjärmarna. Samhäckar den med en "niger"?

Vid upprepade tillfällen tar tjärnan höjd tillsammans med en flock svartjärmor och stiger dansande i cirklar upp mot

skyn. Det ser lite roligt ut då vingarna genomlyses av solen. Pennorna är nämligen så transparenta att det ser ut som om de svarta små täckarna är allt den har att flaxa med.

Tjärnan rörde sig sedan över olika delar av Fläcksjön och - får man väl förmoda - intilliggande sjöar. Ibland sågs den i kyrkviken

alldeles intill vägen och ibland stod den ej

Skräntjärna *Sterna caspia* (20 FD, 9 FD)

Fa: 1 ad. Stavsholmskäret, Rytterne, 11.7 (Ralf Lundmark). 1 ex Asköviken 4.8 (Markus Rehnberg). 1 ad. str. (V) Kvikksund, Rytterne, 4.8 (Magnus Liljefors m fl).

Kö: 1 ex Rågsåcken, Munktorp, 6.6 (Per Lindh, Börje Wennerström).

Ar: 3-4 ex Nyckelgrundet, Arboga, 10.8 (Daniel Green).

Fa: 1 ad. Backgården, Västanfors, 28.7 (Jan Hellström).

Lj: 1 ad. str. (S) Silverhöjden, Ljusnarsberg, 10.7 (Bertil Rahm).

Rätrefse: 64 ex Nyckelgrundet, Hjälmaren, Arboga, 30.7 1995 (FIV 27: 133) *skall vara* 6 ex (Markus Rehnberg). Övriga tjärnor sågs i närkedelen av sjön.

Fisktärna *Sterna hirundo*

Häckningar har rapporterats från tjugo lokaler med sammanlagt 159 par och med följande kommunvisa fördelning: Västerås (7 lokaler/118 par), Köping (1/9), Surahammar (6/13), Lindesberg (4/8), Nora (1/10), Skinnskatteberg (1/1). De största (≥25 par) kolonierna:

Fa: 31 bon Norrskar, Ångsö, 24.5 (Thomas Pettersson). 56 bon Flottgrundet, Ångsö, 24.5 (Thomas Pettersson).

Höga antal av väststräckande fisktärnor vid Kvikksund, Rytterne: 316 ex 29.7 (Magnus Liljefors); 426 ex 4.8 (Håkan Johansson, Magnus Liljefors); ca. 200 ex 7.8 (Markus Rehnberg). Ett sent fynd: Fa: 1 Ik KVV, Lundby, 5-9.10 (Markus Rehnberg). Tidigt fynd: Fa: 1 ex Lovuddan, Lundby, 17.4 (Berni Larsson).

Silvertärna *Sterna paradisaea*

Vå: 4 obs. av 27 ex 12-22.5.
 Ha: 4 str. Lagårdsjön, Kolback, 3.5 (Per Eriksson).
 20 str. Hallstahammar 21.5 (Per Eriksson).
 Sår: 5 obs. av 138 ex 9-18.5, som mest 38+15 ex Flåcksjön, Flåckebo, 18.5 (Karl-Gunnar Källebrink).
 Sår: 38 obs. av 915 ex (1) 9-25.5, som mest 130 ex Sorsjön, Sura, 18.5 (Ralf Lundmark).
 Li: 4 obs. av 17 ex 12-19.5, 7 ex Väringen, Näsby, 29.7 (Andreas Sandberg). 12 str. (V) Stor-Väringen, Näsby, 11.8 (Erik Jansson).

Svarttärna *Ch. niger* Häckningar (43, 49):
 Vå: 14 par Asköviken (Thomas Pettersson, Markus Rehnberg). Observerad 23.4-11.8.

Ha: 2 par Lagårdsjön, Kolback (Thomas Pettersson, Markus Rehnberg).
Sår: 30-33 par Flåcksjön, Flåckebo (Karl-Gunnar Källebrink, Ralf Lundmark). 3 par Rörbosjön, Flåckebo (Karl-Gunnar Källebrink).

Övriga fynd:
 Vå: 2 ex Hallsjön, Haraker, 18.5 (Åke Berg). 1 ex Hallsjön 29.5 (Thore Lindberg).

Kå: 2 ex Malmön, Köping, 2.6 (Leo Mäkinen).
Ar: 1 ex Findlaviken, Arboga, 19.5 (Hans Wilhelmsson).

Sår: 1-15 ex Gussjön, Flåckebo, 9.5-30.6 (fl obs).
Sår: 1-3 ex Gnien, Ramnäs, 12.5-23.6 (Sören Larsson, Ralf Lundmark). 1 ex Västersjön, Sura, 16.5 (Sören Larsson). 1 ex Glåpen, Sura, 25.5 (Sören Larsson). 1 str. (N) Aliden, Ramnäs, 28.5 (Ralf Lundmark).

Tittugg: Ar: 4 ex Findlaviken, Arboga, maj 1993 (Hans Wilhelmsson).

Vitvingad tärna *Chlidonias leucopierus*

Sår: 1 ad. Flåcksjön och Gussjön, Flåckebo, 29.6-18.7 (Daniel Green m fl)**.
Li: 1 ad. Sällingsjön och Sörbysjön, Fellingssjö, 11.5 (Mattias Rudenvall m fl)**.
 Andra och tredje fynden i Västmanland.

Ringduva *Columba palumbus*

Vinterfynd:
 Vå: 1 ex Björnöbron, Västerås, 4.1 (Kjetil Jensen). 1 ex Talltorp, Västerås, 18.1 (Kjetil Jensen). 3-4 ex Enghagen, V-Barkarö, 20.1-29.2 (Bengt Stridh).

Turkduva *Sreptopelia decaocto*

Rapporter som rör häckande turkduvor har för 1996 inkommit endast från Västerås och Köping.

På dessa orter kan antalet häckande par, med hjälp av uppgifter om sjungande fåglar, uppskattas till tre (3: Köping) respektive trettio (13: Västerås).

Övriga fynd liksom större ansamlingar på ovan nämnda orter:

Vå: 1 ex Enghagen, V-Barkarö, 10.4 (Bengt Stridh). 44 ex Munkängen, Västerås, 27.10 (Markus Rehnberg). 4 ex Tibble, Badelunda, 23.9 (Ann-Mari Åkerberg).

Sår: 4 ex Stureparken, Sala, 1.1 (Kriser Ekman). 1 ex Islingby, Västerfärnebo, 12-16.4 (Thore Lindberg).

Li: 1 ad. Storå, Lindses, 29.5 (gm Mats Andersson).
No: 1 ex Järnboås pr.4 (Kjell Store).

Bergu *Bubo bubo* (7 h, 5 h)

De fem häckningarna eller troliga häckningarna fördelade sig kommunvis enligt följande: Västerås (2), Surahammar (1), Lindsesberg (1), Nora (1). Därutöver gjordes iakttagelser på följande antal lokaler: Västerås (3), Köping (2), Arboga (1), Surahammar (1), Lindsesberg (4), Nora (3), Fagersta (1), Ljusnarsberg (1). Två av exemplaren i Nora var utmårglade och omhändertogs för vård, men båda avled.

Fjälluggla *Nyctea scandiaca* (1 ex, 1 ex)
 Vå: 1 ad. Ö. Norra Tunbytorp, Skerike, 27.3-5.4 (Berni Larsson m fl).

Hökuggla *Surnia ulula* (9 ex, 3 ex)
 Vå: 1 ex Lövsåta, Dingtuna, och Rudö, Rytterne, 30.11-16.12 (Pennti J. Tatti m fl).

Li: 1 ex Österhammarsjön, Fellingssjö, 18-31.12 (Annika Sandström m fl).

Hå: 1 ex Kärvingebo, Grythyttan, 16.10 (Aulis Svåjärvi).

Antalet fynd varierar mycket mellan olika år - dessa var de första på tre år.

Sparvuggla *Glaucidium passerinum*

Ingen konstaterad häckning har rapporterats, men revirhållande fåglar har 20.1-6.4 noterats på 18 lokaler med följande kommunvisa fördelning: Västerås (3), Sala (1), Surahammar (13), Norberg (1). 1 januari rapporterades endast ett ex (i Nora k.m). Under hösten rapporterades 17 ex fördelade på september (3), oktober (3), november (6) och december (5). Den kommunvisa fördelningen var: Västerås (4), Köping (3), Sala (1), Surahammar (7), Skinnskatteberg (2).

Kattuggla *Sirix aluco* (23 H, 15 H)

Femton konstaterade häckningar har rapporterats från följande kommuner: Hallstahammar (1), Sala (8), Surahammar (1), Lindsesberg (3), Nora (1), Fagersta (1). På ytterligare 55 lokaler har ropande hannar eller par iakttagits under häckningstid enligt följande kommunvisa fördelning: Västerås (15), Hallstahammar (1), Köping (13), Sala (2), Surahammar (8), Lindsesberg (14), Nora (1), Skinnskatteberg (1).

Slaguggla *Sirix uralensis* (4 H, 8 H)

Åtta häckningar har rapporterats, samtliga från Sala k.n.

Ha: 1 ex Fastön, Hallstahammar, 8.4-28.8 (Ulif Carlsson, Per Eriksson).

Lappuggla *Sirix nebulosa* (2 ex, 1 ex)

Sår: 1 sj. på en lokal i Ramnäs fig 13.4 (Sören Larsson).

Hornuggla *Asio otus* (26 H, 13 H)

Tretton konstaterade häckningar fördelade sig på Västerås (5), Arboga (1), Surahammar (3) och Lindsesberg (4). Därutöver har ropande hannar eller par iakttagits på ytterligare sex lokaler i Sala (1) och Surahammar (5).

Tre vinterfynd har rapporterats:

Vå: 1 "hörd" Erikslund, Dingtuna, 20.1 (Pontus Lindberg).

Sår: 1 ex Holmbo, Kumla, 15.2 (Håkan Johansson).
 Li: 1 ex Gammelbo, Ramsberg, 29.12 (Mikael Håke).

Jorduggla *Asio flammeus* (14 FD, 3 FD)

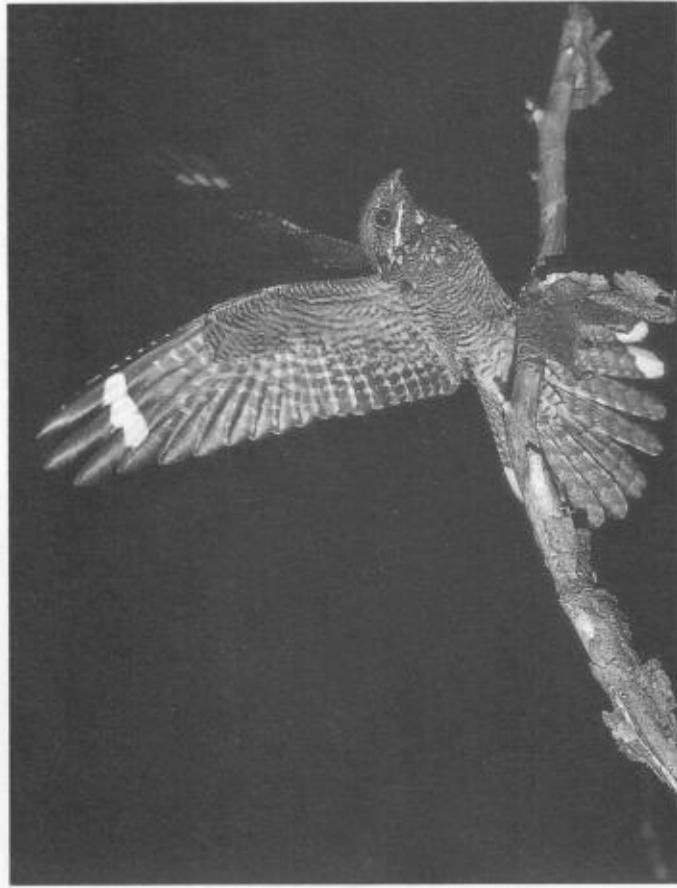
Vå: 1 ex Asköviken 22.5 (Robert Ström). 1 ex Asköviken 6.7 (Thomas Pettersson, Markus Rehnberg).

Kå: 1 ex Cementattippen, Köping, 18.2 (Per Lindh).

Ytterligare ett år med nedläggande trend.

Päruggla *Aegolius funereus*

En konstaterad häckning:

Sammanlagt 41 sjungande nattskärror har rapporterats för 1996.

Foto: Göran Nyström.

Härfågel *Upupa epops* (3 ex, 9 ex)
 Vå: 1 ex Orresta, Björkstia, pr.5 (gm Daniel Green), 1 ex Salltängen, Lundby, 11.5 (gm Daniel Green).
 Däruöver har 50 ex rapporterat under tiden 24.4-17.7 med följande fördelning: Västerås (24), Hallstahammar (4), Köping (5), Kungsör (1), Arboga (2), Sala (7), Surahammar (2), Nora (4), Fagersta (1).

Göktyta *Jynx torquilla*
 Häckning:
 Vå: 1 par i holk Gränsta, Lundby, 12.5 (Daniel Green).
 Däruöver har 50 ex rapporterat under tiden 24.4-17.7 med följande fördelning: Västerås (24), Hallstahammar (4), Köping (5), Kungsör (1), Arboga (2), Sala (7), Surahammar (2), Nora (4), Fagersta (1).

Gråspett *Picus canus* (5 ex, 11 ex)
 Sv: 1 ♀ Målarbacken, Ramnäs, 9-10.3 (Mikael Leppälampi, Kim Lill), 1 sj. ♂ Djupebo, Ramnäs, 14.4 (Sören Larsson), 1 ♂ Billisbo, Fagersta (1).

Återfinnas. Under två dagar kunde den dock studeras av många tillresta skådare och det blev många glada leenden bara för en blåkråkas skull.

J.-E. Malmstrigen

Under två dagar kunde blåkråkan ses strax norr om Ervalla. Foto: Lars B. Eriksson.

Blåkråkan i Vallby - lockade
 På kvällen den 21 maj fick jag ett samtal från Sven-Ivar Andersson. Han berättade att han fått höra att det upptäckts en fågel utanför Ervalla som av beskrivningen att döma kan ha varit en blåkråka. Jag blev naturligtvis intresserad och efter ett par samtal lyckades jag till sist få uppgiftslämnaren (Roland Eriksson) på linjen. Klockan var strax före 22 och jag var lite halvstressad och på väg till jobbet. Jag blev dock snart övertygad om att det verkligen var en blåkråka som setts. Det var i samband med sadden den 20 maj som fågeln upptäcktes från traktorn. Den fanns sedan kvar resten av dagen. Däremot hade han inte haft tillfälle att kontrollera detta den dag han ringde. Tillfälligt uppdykande blåkråkor i Sverige brukar inte stanna särskilt länge på samma plats, varför förhoppningarna var lågt ställda när jag besökte platsen efter jobbet påföljande dag. Jag upptäckte dock ganska omgående, och till min stora glädje att fågeln verkligen satt där. För det mesta satt den på backen men den flög också då och då kortare sträckor och visade upp sig i all sin prakt.

Härfågel *Upupa epops* (3 ex, 9 ex)
 Vå: 1 ex Orresta, Björkstia, pr.5 (gm Daniel Green), 1 ex Salltängen, Lundby, 11.5 (gm Daniel Green).
 Däruöver har 50 ex rapporterat under tiden 24.4-17.7 med följande fördelning: Västerås (24), Hallstahammar (4), Köping (5), Kungsör (1), Arboga (2), Sala (7), Surahammar (2), Nora (4), Fagersta (1).

Gråspett *Picus canus* (5 ex, 11 ex)
 Sv: 1 ♀ Målarbacken, Ramnäs, 9-10.3 (Mikael Leppälampi, Kim Lill), 1 sj. ♂ Djupebo, Ramnäs, 14.4 (Sören Larsson), 1 ♂ Billisbo, Fagersta (1).

Återfinnas. Under två dagar kunde den dock studeras av många tillresta skådare och det blev många glada leenden bara för en blåkråkas skull.

J.-E. Malmstrigen

Under två dagar kunde blåkråkan ses strax norr om Ervalla. Foto: Lars B. Eriksson.

100-tals ornitologer från hela landet

Blåkråkan i Vallby - lockade
 På kvällen den 21 maj fick jag ett samtal från Sven-Ivar Andersson. Han berättade att han fått höra att det upptäckts en fågel utanför Ervalla som av beskrivningen att döma kan ha varit en blåkråka. Jag blev naturligtvis intresserad och efter ett par samtal lyckades jag till sist få uppgiftslämnaren (Roland Eriksson) på linjen. Klockan var strax före 22 och jag var lite halvstressad och på väg till jobbet. Jag blev dock snart övertygad om att det verkligen var en blåkråka som setts. Det var i samband med sadden den 20 maj som fågeln upptäcktes från traktorn. Den fanns sedan kvar resten av dagen. Däremot hade han inte haft tillfälle att kontrollera detta den dag han ringde. Tillfälligt uppdykande blåkråkor i Sverige brukar inte stanna särskilt länge på samma plats, varför förhoppningarna var lågt ställda när jag besökte platsen efter jobbet påföljande dag. Jag upptäckte dock ganska omgående, och till min stora glädje att fågeln verkligen satt där. För det mesta satt den på backen men den flög också då och då kortare sträckor och visade upp sig i all sin prakt.

Under två dagar kunde blåkråkan ses strax norr om Ervalla. Foto: Lars B. Eriksson.

Björskog, 10.8 (Per Lindh).
 Lå: 1 ex Österhammarssjön, Fellingsbro, 20.8 (Eie Rylander).
 No: 1 ex Järléan, Nora, 4.11 (gm Rune Persson).
 Fa: 1 ♀ Semla, Västanfors, 8-9.4 (Leif Lejdelin).
 Den kalla vintern i Mellanuropa bidrog till en kraftig reducering av antalet kungsfiskare.

Blåkråka *Coracias garrulus* (0, 1)
 Or: 1 ad. Vallby, Ervalla, 20-23.5 (Jan-Erik Malmstrigen m fl).
 Sjätte fyndet i Västmanland under 1900-talet, samtliga gjorda efter 1950. Flera kallar vittnar om att arten ej var ovanlig som häckfågel i Målarområdet i mitten av 1800-talet.

Nattskärra *C. europaeus* (22 ex, 43 ex)
 Fyrtioen sjungande fåglar fördelade på följande kommuner: Västerås (1), Sala (5), Surahammar (23), Lindsberg (6), Nora (3), Norberg (1), Skinnskatteberg (1). Övriga fynd (varav några kan avse sjungande fåglar, men det framgår i så fall inte av respektive originalrapport. Detta understryker det oerhört väsentliga i att rapportören anger vad fågeln gör eller inte gör!).
 Ha: 1 ex Näs, Hallstahammar, 4.8 (Torbjörn Dahlgren), 1 ex Åsby, Berg, 9.9 (Stefan Johansson).

Kö: 1 ex Svansboda, V. Skedvi, 8.6 (Patrik Rhönnsstad).
 Sv: 3 ex "Hälleskogen", Fläckebo/Västerfärnebo, 10.6 (Thore Lindberg).
 Sv: 1 ex Färnansbo, Ramnäs, 25.6 (Sören Larsson).
 Lå: 2-4 ex Svartjärnsvägen, Ransberg, 7-8.6 (Lillebror Hammarström, Patrik Rhönnsstad).
 Nb: 1 ♀ Nyhyttan, Karbenning, 3.6 (Torbjörn Jansson).

Tornseglare *Apus apus*
 Stora ansamlingar.
 Vå: >3000 str. Askövikens 20.5 (Ulrik Löberg).
 >1000 ex Hedensberg, Tillberga, 29.7 (Kjetil Jensen).

Kungsfiskare *Alcedo atthis* (6 h, 1 h)
 En häckning har rapporterat från Arboga kn (Karl Gunnar Herou). Övriga observationer:
 Vå: 1 ex Övre dammen, Håraker, 6.1 (Richard Lager) och 5.3 (Kjetil Jensen).
 Kö: 1 ex Hedströmmen vid Lyftinge, Kolsva, 27.8 (Arne Eklöv).
 Kv: 1 ex Barkarövikens, K. Barkarö, 11.5 (Börje Wennerström), 1 ex Hedströmmen vid Östuna,

Kö: 1 ex Svansboda, V. Skedvi, 8.6 (Patrik Rhönnsstad).
 Sv: 3 ex "Hälleskogen", Fläckebo/Västerfärnebo, 10.6 (Thore Lindberg).
 Sv: 1 ex Färnansbo, Ramnäs, 25.6 (Sören Larsson).
 Lå: 2-4 ex Svartjärnsvägen, Ransberg, 7-8.6 (Lillebror Hammarström, Patrik Rhönnsstad).
 Nb: 1 ♀ Nyhyttan, Karbenning, 3.6 (Torbjörn Jansson).

Tornseglare *Apus apus*
 Stora ansamlingar.
 Vå: >3000 str. Askövikens 20.5 (Ulrik Löberg).
 >1000 ex Hedensberg, Tillberga, 29.7 (Kjetil Jensen).

Kungsfiskare *Alcedo atthis* (6 h, 1 h)
 En häckning har rapporterat från Arboga kn (Karl Gunnar Herou). Övriga observationer:
 Vå: 1 ex Övre dammen, Håraker, 6.1 (Richard Lager) och 5.3 (Kjetil Jensen).
 Kö: 1 ex Hedströmmen vid Lyftinge, Kolsva, 27.8 (Arne Eklöv).
 Kv: 1 ex Barkarövikens, K. Barkarö, 11.5 (Börje Wennerström), 1 ex Hedströmmen vid Östuna,

Kö: 1 ex Svansboda, V. Skedvi, 8.6 (Patrik Rhönnsstad).
 Sv: 3 ex "Hälleskogen", Fläckebo/Västerfärnebo, 10.6 (Thore Lindberg).
 Sv: 1 ex Färnansbo, Ramnäs, 25.6 (Sören Larsson).
 Lå: 2-4 ex Svartjärnsvägen, Ransberg, 7-8.6 (Lillebror Hammarström, Patrik Rhönnsstad).
 Nb: 1 ♀ Nyhyttan, Karbenning, 3.6 (Torbjörn Jansson).

Tornseglare *Apus apus*
 Stora ansamlingar.
 Vå: >3000 str. Askövikens 20.5 (Ulrik Löberg).
 >1000 ex Hedensberg, Tillberga, 29.7 (Kjetil Jensen).

Kungsfiskare *Alcedo atthis* (6 h, 1 h)
 En häckning har rapporterat från Arboga kn (Karl Gunnar Herou). Övriga observationer:
 Vå: 1 ex Övre dammen, Håraker, 6.1 (Richard Lager) och 5.3 (Kjetil Jensen).
 Kö: 1 ex Hedströmmen vid Lyftinge, Kolsva, 27.8 (Arne Eklöv).
 Kv: 1 ex Barkarövikens, K. Barkarö, 11.5 (Börje Wennerström), 1 ex Hedströmmen vid Östuna,

Sura, 20.6 (Mikael Leppälampi). 1 ♀ Målarbacken 10.11, 17.11 och 8.12 (Kim Lill m fl).
 Lt: 1 sj. ♂ Hökasjön, Ramsberg, 14.5 (Andreas Sandberg). 1 ex Björklund, Ramsberg, 14.11, 21.11 och december (gm Mikael Håke).
 Nr: 1 ♀ Finnslyttan, Järboås, 18.2 och 2.3 (Claes Dyst).
 Få: 1 ex Sör Morsjön, Västmanfors, 16.5 (Leif Lejdeim).
 Hå: 1 ex Silvergruvan, Hällefors, hösten (Christier Karlsson). 1 ex Hällefors ult.11 (gm Nils Hultman) resp. december (Nils Svensson).

Gröngöling *Picus viridis*

Fem konstaterade häckningar har rapporterats från Köping (1), Sala (1) resp. Surahammar (3).

Spillkråka *Dryocopus martius*

Sju konstaterade häckningar har rapporterats från Köping (2), Surahammar (3) och Ljusnarsberg (2).

Vitryggig hackspett *Dendrocopos leucotos*

Sr: 1 ♂ Hastlösa, Sura, 4.5 (Sören Larsson)*.
 Lt: 1 ad. Tempelbacken, Linds, 19.5 (Ing-Marie Laurell gm Mats Andersson)*. 1 ♂ Rödberget, Linds, 7.9 (Monia Wallin, Ulla Wallin)*.
 Hå: 1 ♂ L. Sandsjön, Hällefors, 20.1 (Torge Simensen)*.

Mindre hackspett *D. minor* (65 h, 69 h)

Sextonio lokaler med fynd under häckningstid (1.4-30.6), i fem fall med konstaterad häckning, fördelade sig på följande kommuner: Västerås (14), Hallstahammar (3), Köping (6), Arboga (3), Sala (8), Surahammar (7), Lindsberg (16), Nora (7), Norberg (1), Fagersta (3), Skinnskatteberg (1). Under övriga året 136 fågeldagar fördelade på följande (1.1-31.3; 35) respektive efteråret (1.7-31.12; 101), kommunvis: Västerås (9/42), Hallstahammar (0/1), Köping (1/1), Arboga (0/1), Sala (0/5), Surahammar (4/1), Lindsberg (12/27), Nora (8/1), Fagersta (1/1), Skinnskatteberg (0/1). En svag, men glädjande, ökning av antalet fynd under häckningstid. De föregående åren har fynden minskat något i antal varje år.

Tretlig hackspett *P. tridactylus* (1 H, 2 H;

19 FD, 31 FD)

Två konstaterade häckningar har rapporterats från Ljusnarsberg resp. Hällefors. Därutöver föreligger rapporter om troliga häckningar från sju lokaler: Västerås (1), Surahammar (1), Lindsberg (1), Ljusnarsberg (1), Skinnskatteberg (1), Hällefors

(2). Övriga fynd utöver dessa lokaler:

Få: 1 ex Åkerång, Ångsö, 21.9 (Anders F. Andersson). 1 ♂ Dyvik, Ångsö, 15.12 (Robert Ekberg, Åsa Ekberg).
 Sr: 1 ex Klyksenberget, Möklinta, 23.10 (Kristier Ekman).

Sr: 1 ♂ Vallsjöbacken, Rammås, 4.1 (Kjell Eklund). 1 ♀ "gamla tippen", Sura, 20.2 (Kim Lill). 1 ex Ekfluken, Rammås, 8.10 (Mikael Leppälampi).

Lt: 1 ex Mellträjamen, Linds, 5.9 (Kjell Mattsson). 1 ♀ Dammsjön, Linds, 23.9 (Kjell Mattsson). 1 ex "eljusspåret", Linds, 23.9 (gm Andreas Sandberg).

Hå: 1 ex Bredsjö, Hjulsjö, 9.10 (Bernt Larsson). 1 ex Sundsjöberget, Grythyttan, 21.10 (Lars Jansson). 1 ex Hjulsjö november (Carl-Ivan Carlsson).

Trädlärika *Lullula arborea*

Fynd som indikerar häckning:

Få: 1 sj. Malmå, Badelunda, 13.4 (Gunnar Lignell). 2 ex Gunsta, Romfaruna, 27.4 (Ann-Mari Åkerberg). 1 sj. Solingsorp, Romfaruna, april-maj (Gunnar Lignell). 1 sj. Lista, Skerike, 1.5 (Svanne Söderholm). 1 sj. Säterlund, Sevala, 31.5 (Karl-Gunnar Källebrink). 2 "oroliga" St. Bodarna, Björksta, 1.6 (Anders F. Andersson). 1 ex Frögårde, Björksta, 7.7 (Anders F. Andersson).

Kö: "häckning" Busta, Odensvi, (Lillebror Hammarström m fl). 1 sj. Malmå, Kolsva, 23.6 (Lillebror Hammarström).

Sr: 1 sj. Lånsta, Kila, 6-7.4 (Bernt Larsson, Peniti J. Tatti). 1 sj. Åsen, Västerfärnebo, 4-7.6 (Karl-Gunnar Källebrink).

Sr: 1 sj. Stingsberget, Rammås, 16.5 (Gudrun Lager). 1 sj. Snickarberget, Sura, 1.6 (Mikael Leppälampi). 2 varn. Gölmossen, Rammås, 25.6 (Sören Larsson). 1 ex Hovmossen, Sura, 26.6 (Mikael Leppälampi). 1 sj. Färmansbo, Rammås, 30.6 (Kjell Eklund).

Lt: 2-3 ex Rya grustakt, Linds, 6.4-31.5 (Andreas Sandberg m fl). 1 sj. Fimnäckersjön (grusgrupp), Fellingsbro, 19.4 (Pär Persson, Andreas Sandberg).

No: 1-2 ex St. Mon, Nora, 27.4-3.5 (Anders

Carlberg, Roland Thuvander).

Få: 1 sj. OnsjövalLEN, Västmanfors, maj (Leif Lejdeim).

För övrigt gjordes nio fynd av 14 ex under sträcktid

Berglärika *Eremophila alpestris* (3 ex, 0 ex)
 Tillägg: Få: 1 ex Backgården, Västmanfors, 13.4 1995 (Jan Hellström).

Backsvala *Riparia riparia*

Häckningar har rapporterats från 22 lokaler med sammantaget 1141 bon, fördelade enligt följande: Västerås (3/243), Hallstahammar (1/10), Köping (3/126), Sala (6/549), Lindsberg (1/38), Fagersta (2/128), Skinnskatteberg (5/77), Ljusnarsberg (1/30).

Ladusvala *Hirundo rustica*

Större ansamlingar:
 Få: 2500-3000 ex Asköviken 2.9 (Magnus Liljefors).

Större piplärka på Björkskogsnäs

Lördagen den 19 oktober 1996
 Lplockade jag fram mina skådarverknäs några km söder om Grythyttan. När jag parkerade bilen och garp ut mot udden flyger en stor "lärika" upp vid åkerkan-ten. Jag hör ett nasalt läte som jag hört ett par gånger tidigare på Öland. Fågeln landar ca 20 m längre bort på åkern mot

strandkanten. Det blir perfekt avstånd för min 20X Kowa TSN1:a. Jag ser en stor piplärka med långa ben, lång bakklo och en mycket lång stjärt. Lars Jonssons bok åker snabbt upp ur rygg-säcken. Alla karaktärer stämmer på större piplärka. Nallen plockas fram och koden pips ut. Lärkan stannar ytterligare 20 min till min stora glädje, innan den lyfter och flyger mot

udden. Jag stannar på platsen och plockar fram kaffetermosen och tar en välsmakande kaffekopp. För att inte stressa fågeln vänder jag åter till bilen samtidigt som mörkret börjar tillta allmer denna fina höstkval.

Gunde Persson

Landskapets fjärde fynd av större piplärka gjordes i Grythyttan.
 Foto: Roland Thuvander (bilden från Utklippan).

Rödstrupig piplärka *A. cervinus* (26 fd, 24 fd)

Vårfynd.
 Sr: 2 ex Fårjebron, Fläckebo, 25.5 (Karl-Gunnar Källebrink).
 Lf: 1 ex Albäcksn, Linds, 19.5 (Mats Andersson).
 Tjugoen fågeldagar under hösten (23.8-22.9) fördelade sig kommunvis enligt följande: Västerås (9), Sala (3), Surahammar (3), Lindsberg (2), Nora (2), Fagersta (2).

Skärpiplärka *Anthus petrosus* (9 fd, 27 fd)

Lf: 1-3 ex vid nio tillfällen Sotarön, Väringen, Näsby, 10.9-14.10 (Kjell Mattsson m fl), 1-5 ex Vagnshäll, Väringen, Näsby, 17.9-26.10 (Erik Jansson, Andreas Sandberg), 1 ex Hagarberg, Näsby, 24.9 (Andreas Sandberg).
 No: 1 ex Vikern, Viket, 8-9.10 (Anders Carlberg).

Gulärla *Motacilla flava*

Nio häckningar eller troliga häckningar, troligen i samtliga fall avseende nominatrasen *M. f. flava*, har rapporterats från två lokaler enligt följande: Surahammar (1 lokal/7 par), Lindsberg (1/2). Inga häckningsindikerande fynd av den nordliga rasen *M. f. thunbergi* har rapporterats.
 Större (≥200 ex) ansamlingar:
 Sr: 250 ex Gnién, Rammås, 19.8 (Raif Lundmark).

Citronärla *Motacilla citreola*

Lf: 1 ad. ♂ Västvall, Fellingsbro, 4.5 (Hans Wilhelmsson)**.
 Tionde fyndet i Västmanland och det första i Lindsbergs k.n.

Forsärla *Motacilla cinerea* (5, 9)

Tre häckande par har rapporterats från Nora (2) och Fagersta (1). Övriga fynd:
 Sr: 1 ♂ str. Onien, Rammås, 25.4 (Raif Lundmark).
 Lf: 1 ♂ str. Frövifors, Näsby, 12.4 (Erik Jansson, Eie Ryländer), 1-2 ex Rökhammar, Fellingsbro, 27.3, 3.4 och 25.4 (Roland Andersson), 1 ♂ Stensia, Fellingsbro, 25.5-19.7 (Andreas Sandberg m fl), 1 ♂ + 1 ♀ Rökhammar 5.6 (Jan-Erik Malmstigen), 1-2 juv. Hagaberg, Näsby, 7.9-5.10 (Andreas Sandberg m fl).
 Hd: 1 ex Grythyttan 17.4 och 24.4 (Seppo Leppälampi).

Sädesärla *Motacilla alba*

Ett vinterfynd.
 Få: 1 ex Stensjö, Rytterne, vintern-10.3 (Pentti J. Tatti).

Sidensvans *Bombycilla garrulus*

Den kraftiga invasionen från föregående höst avklingade sakta i styrka, men ebode inte ut helt förrän i början av april. De största rapporterade ansamlingarna under första kvartalet, kommunvis fördelat:

Få: 2000 ex Herrgårdet, Västerås, 5-6.1 (Daniel Green).

Hd: 1000 ex Hallstahammar 8.1 (Pontus Lindberg).

Kö: 3500 ex Skogsborg, Köping, 8.1 (Per Lindh).
 Sr: 400 ex Islingby, Västerfärnebo, 1.1 (Thore Lindberg).

Sr: 300 ex Surahammar, Sura, 1.1 (Ulif Carlsson).

Lf: 600 ex Frövi, Näsby, 1.1 (Ulla Wallin).

No: 150 ex Nora 17.2 (Peter Bernövall).

Få: 200 ex Fagersta, Västanfors, jan.-feb. (Leif Lejdellin).

Så: 200-300 ex Skinnskatteberg pr.3 (Sven Olov Selin).

Lj: "invasion" Kopparberg (Bengt Lundell).

Därefter saknades sidensvansen i stort sett helt tills en liten våg av retursträck (norrut) noterades sent på våren med bl a följande fynd:

Få: 50 str. (NV) Rudö, Rytterne, 3.5 (Markus Rehnberg), 50 ex Tidö, Rytterne, 4.5 (Markus Rehnberg).

Under hösten passerade sidensvansar i måttliga mängder och mycket koncentrerat med toppnoteringar i slutet av oktober (Sala, Surahammar, Lindsberg) respektive början av november (Västerås, Köping).

Strömstare *Cinclus cinclus* (4 h, 2 h)

Två häckningar rapporterades, båda från Nora k.n.

Gärdsmyg *Troglodytes troglodytes*

Tjugosju fåglar har rapporterats under vintermånaderna (januari 11, februari 5, december 11) med följande kommunvisa resp. månadsvisa fördelning: Västerås (2+1+2), Surahammar (1+0+2), Lindsberg (6+1+6), Nora (2+2+1), Skinnskatteberg (0+1+0).

Rödhake *Erithacus rubecula*

Vinterfynd:

Kö: 1 ex Skogsborg, Köping, 9.1 och 24.2 (Per Lindh), 1 ex Glasgatan, Köping, 30.12 (Peter Ekelund).

Sr: 2 ex Tippen, Sura, 6.12 (Raif Lundmark), 1 ex Felingen, Rammås, 29.12 (Sören Larsson).

Lf: 1 ex Skomakargatan, Frövi, Näsby, 17.1 (Jan-

Erik Malmstigen), 1 ex Hagaberg, Näsby, 7.12 (Andreas Sandberg), 1 ex Stenbacka, Näsby, december (gm Eie Ryländer).

No: 1 ex Älgstråket, Nora, januari (Björn Carlsson).

Lj: 1 ex Kopparberg 1.1-4.2 (Bengt Lundell).

Blåhake *Luscinia svecia*

Vår- och sommarfynd:

Få: 1 ad. ♂ funnen död Nordaby, Skerike, 12.5 (Bernt Larsson).

Lf: 1 ex Albäcksn, Linds, 19.5 (Mats Andersson).

Svart rödstjärt *Ph. ochruros* (7 ex, 2 ex)

Sr: 1 sj. ♂ Sala 14.5-16.6 (Kristen Ekman, Karl-Gunnar Källebrink).

Lf: 1 ♂ Frövifors, Näsby, 28.6 (Mats Andersson).

Tillägg: Ar: 1 m Arboga 13.6 1995 (Hans Wilhelmsson).

Svarthakad buskskvätta *Saxicola torquata*

Lf: 1 ad. ♂ Öskeviksby, Linds, 7.4 (Jan-Erik Malmstigen m fl)**.

Fågeln bestämdes till den västliga rasen *S. l.*

rubicola. Sjätte fyndet i Västmanland och det andra i Lindsbergs k.n.

Medelhavsstenskivätta *Oenanthe hispanica*

Hd: 1 lk. ♂ Bredsjö, Hjulsjö, 9-14.11 (Tomas Carlsson m fl)**.

Första fyndet i Västmanland.

Ringtrast *Turdus torquatus* (20 ex, 15 ex)

Få: 1 ♀ Lövudden, Lundby, 23-24.4 (Markus Rehnberg m fl), 1 ♂ Vedboacken, Skerike, 23.4 (Pentti J. Tatti) och 25.4 (Daniel Green, Håkan Johansson).

Sr: 1 ex Labacken, Kumla, 27-28.4 (gm Håkan Johansson).

Sr: 1 ad. ♂ Hästlösa, Sura, 4.5 (Sören Larsson).

Lf: 1 ♂ Västura, Sura, 26.10 (Raif Lundmark).

Lf: 1 ♀ Grimsö, Ramsberg, 28.4 (Mikael Håke).

Ör: 2 ex Österrasta, Ervalla, 29.4 (gm Erik Jansson).

No: 1 ♂ + 1 ♀ Odengatan, Nora, 24.4 (Gösta Grytberg), 1 ♂ Västgöthyttan, Nora, 1.5 (Ethna Törnkvist), 1 ♂ Södra Ås, Nora, 1.5 (Anders Carlberg).

Hd: 2 ex Grythyttan 30.4 (Gunde Persson).

Medelhavsstenskivätta, liten fågel med stor makt att samla skådare. Foto: Marcus Rehnberg.

Koltrast *Turdus merula*

Större ansamling.

/år: 30 ex Gränsta, Lundby, 2.1 (Daniel Green).

Björktrast *Turdus pilaris*

Det invasionsartade uppträdandet hösten 1995 räckte ett stycke in i januari 1996. Från perioden 1-8.1 föreligger 26 rapporter om större (≥200 ex) ansamlingar, varav 24 från Västerås k.n. och en vardera från Köping resp. Sala. En översiktlig inventering av Västerås lärt den 6.1 gav vid handen ca. 8500-10000 individer (Berni Larsson, Magnus Liljefors). Därutöver sågs 300 str. (riktning?) Heden, Ramnäs, 14.1 (Sören Larsson). Övriga fyrsiffriga ansamlingar under samma tid: /år: 1000 ex Talltorp, Västerås, 2.1 och 5.1 (Kjetil Jensen), 2000 ex Halla, Badelunda, 7.1 (Pontus Lindberg).

Från västräcket föreligger tre rapporter om större (≥200 ex) ansamlingar:

Su: 500 ex Norby, Ramnäs, 21.4 (Raif Lundmark).

Li: ca. 300 ex Spännarboda, Fellingsbro, 24.4

(Berni Forsberg), 800 ex Sjömosjön, Fellingsbro, 24.4 (Sven-Olof Eriksson).

Från hösten föreligger tre rapporter om större (≥200 ex) ansamlingar:

/år: 200 ex Askövikens 3.11 (Kjetil Jensen) resp.

8.11 (Markus Rehnberg).

Su: 250 ex Hammaren, Västerfärnebo, 19.10 (Thore Lindberg).

Taltrast *Turdus philomelos*

Vinterfynd:

Li: 1 ex Hagaberg, Näsby, 7.12 (Andreas Sandberg).

Rödvingetrast *Turdus iliacus*

Hela 48 vinterobservationer har rapporterats. Omräknat till fågeldagar (84) fördelade sig dessa på följande kommuner och månader (jan.+feb.+dec.): Västerås (49+1+0), Köping (29+1+0), Surahammar (0+0+1), Lindesberg (29+1+0), Skinnskatteberg (1+0+0). Större ansamlingar:

Su: 350 ex Elingbo, Sura, 25.4 (Raif Lundmark).

600 ex Lisjö, Sura, 25.4 (Raif Lundmark).

Li: 300 ex Sjömosjön, Fellingsbro, 24.4 (Sven-Olof Eriksson).

Dubbeltrast *Turdus viscivorus*

Vinterfynd (jan.-feb.+dec.):

/år: 2 ex Tidö, Rytterne, 1.1 (Hans-Olof Hellkvist m fl), 1 ex Stensjöberget, Rytterne, 1.1 (Hans-

Olof Hellkvist m fl), 1 ex Fullerö villa, V-Barkarö, 1.1 och 14.12 (Richard Lager), 1 ex Nybynäs, Kårbo, 3.1 och 5.1 (Berni Larsson), 3 ex Södra Björnö, Västerås, 6.1, 18.1 och 26.1 (Kjetil Jensen), 1 ex Dyvik, Ångsö, 7.1 (Pontus Lindberg), 1 ex Blåbandsbacken, Rytterne, 14.1 (Pontus Lindberg), 1 ex Steneberg, V-Barkarö, 14.1 (Richard Lager), 1 ex "Ångsö" 16.1 (Kjetil Jensen), 4-5 ex Södra Björnö 20.1 (Markus Rehnberg), 1 ex Björnö 22.1 (Ulfr Carlsson), 1 ex Tidö-Lindö, Rytterne, 3.2, 25.2 och 24.12 (Thomas Pettersson), 2 ex L. Näs, Ångsö, 5.2 (Daniel Green), 1 ex Södra Björnö 14.2 och 26.2 (Kjetil Jensen) och 18.2 (Richard Lager), 1 ex Askövikens 20.2 (Kjetil Jensen), 1 ex Barkarö 25.2 (Richard Lager, Pontus Lindberg).

Li: 2 ex Finnåkerssjön, Fellingsbro, 27.2 (Sven Larsson).

No: 1 ex Järleån, Nora, 6.1 (Roland Thuvander).

Flodsångare *L. fluviatilis* (18 ex, 16 ex)

/år: 1 sj. Källskar, V-Barkarö, 27.5-3.6 (Hans-Olof Hellkvist m fl).

Ha: 1 ex Berg 18.6 (Per Eriksson).

Kö: 1 sj. Odensvi 8-26.6 (Lillebror Hammarström, Patrik Rhönstads).

Kv: 1 sj. Hovgården, K. Barkarö, 24.7 (Per Lindh).

Ar: 1 sj. Findlaviken, Arboga, 28-29.6 (Hans Wilhelmsson).

Su: 1 sj. Fläckebo k.a 7.6 (Karl-Gunnar Kallebrink), 1 sj. Väsbj kungsgård, Sala, 10.6 (Karl-Gunnar Kallebrink), 1 sj. Svedboäng, Västerfärnebo, 13.6 (Kristofer Ekman).

Su: 1 sj. Lisjöviken, Sura, 1.6 (Sören Larsson), 1-2 sj. St. Skyttorp, Sura, 2-28.6 (Sören Larsson m fl), 1 sj. Sörhagen, Sura, 7-8.6 (Raif Lundmark), 1 sj. Cetängen, Sura, 24.6 (Sören Larsson), 1 sj. Haga, Sura, 26.6 (Mikael Leppilampi).

Li: 1 sj. Storåbødet, Lindes, 7.6 (Andreas Sandberg m fl), 1 sj. Albackån, Lindes, 10-17.6 (Mats Andersson m fl).

Vassångare *L. luscinoides* (1 ex, 1 ex)

Kv: 1 sj. Arbogaån vid Asphäll, K. Barkarö, 2-4.8 (Per Lindh, Lasse Ström).

Fynd nr. 18 : Västmanland.

Busksångare *Acrocephalus dumetorum* (4 ex, 4 ex)

/år: 1 sj. Skrämsåta, Haraker, 27.6 (Åke Berg).

Kö: 1 sj. Malmön, Köping, 27.5 (Patrik Rhön-

Brändkronad kungsfågel (Öland).

Foto: Göran Ekström.

Kv: 1 sj. Barkarövikens, K. Barkarö, 23-26.5 (Börje Wennerström).

Li: 1 sj. Ullersättersviken, Näsby, 1.6 (Jan-Erik Malmstigen).

Årsungen som kontrollerades vid Askövikens 18.8 var ringmärkt som boung vid Segersjö i Narke den 30.6 1996 (Ringmärkningscentralen, i brev).

Härmsångare *Hippolais icterina*

Tidigt fynd:

/år: 1 sj. Engsö slott, Ångsö, 2.5 (Daniel Green).

Höbsångare *Sylvia nisoria* (0, 2)

/år: 1 juv. Asköbacken, V-Barkarö, 7.9 (Hans-Olof Hellkvist, Richard Lager).

Li: 1 2k ♀ (ringmärks 1.9) Hagaberg, Näsby, 1-11.9 (Jan-Erik Malmstigen m fl).

Fynd nr. 9 och 10 i Västmanland.

Svarthätta *S. atricapilla*

Vinterfynd:

/år: 1 ♂ Tunby stadsgårde, Skerike, 15.2, 7.3 (då fågeln också sjöng!) och 23.3 (Bjarne Friksson).

Kö: 1 ex Furuvägen, Köping, 5.4 och 8.4 (Arne Eklov).

Li: 1 ♀ Rosenkullavägen, Lindesberg, Lindes 28.11 (Tommy Oscarsson).

Två observationer av sommargylling gjordes under året.

Foto: Kim Lill.

Lundsångare *Ph. trochiloides* (1 ex, 1 ex)

No: 1 ex Digerberget, Nora, 7.6 (Rune Persson).
Nittonde fyndet i Västmanland.

Grönsångare *Phylloscopus sibilatrix*

Anmärkningsvärd iälhet.
Li: ca. 80 sj. Liaskogen, Näsby, 26.5 (Andreas Sandberg).

Liaskogens areal uppgår till ca. 100 ha!

Gransångare *Ph. collybita* (6 h, 5 h)

Sommärfynd (15.5-31.7):
Li: 1 sj. Savholmen, V-Barkarö, 23.7 (Thomas Pettersson).

Li: 1 sj. Blankagruvan, Ramsberg, 1.6 (Mats Andersson). 1 ringm. Hugaberg, Näsby, 7.7 (Andreas Sandberg).

No: 1 sj. Gyttop, Nora, 29.5-11.6 (Anders Carlberg).
Fr: 1 sj. Rudgruvan, Västansjö, 27.5 (Leif Lejdelein)

Li: 1 ad. ♂ sj. Liaskogen, Näsby, 26.5-3.6 (Andreas Sandberg m fl). 1 ad. sj. Hagaberg, Näsby, 11.6 (Erik Jansson). 1 ex (ej ad. ♂) Liaskogen 6.10 (Andreas Sandberg).

No: 1 varn. Dalkarlsberg, Vikar, 6.8 (Roland Thuvander).

Nb: 1 ad. sj. Rosendal, Norberg, 14.5 (Torbjörn Jansson).

Hd: 1 ex Grythyttan 2.6 (Gunde Persson).

Skäggmes *Parus bicarminus*

Häckningar och observationer under häckningstid (1.4-31.8):

Vå: 28 ad. + 212 juv. fångade Askövikens 7.5-24.8 (Thomas Pettersson m fl).

Kv: "kraftig minskning" Barkarövikens, K. Barkarö (Börje Wennerström).

Li: 1 ♂ + 1 ♀ Ullersättersviken, Näsby, 7.4 (Par Persson, Andreas Sandberg). Hord Ullersättersviken, Näsby, 6.8, 9.8 och 12.8 (Andreas Sandberg m fl).

Övriga fynd (utom på ovan nämnda lokaler):

Vå: 5 ex Håsslöndet, Irsta, 14.9 (Markus Rehnberg). Hord Södra Björnö, Västerås, 25.10 (Markus Rehnberg). 10 ex Håsslöndet 31.12 (Gustav Renberg).

Sr: 2-5 ex Fläcksjön vid Näs, Fläckebo, 2.10 (Daniel Green).

Sr: 24 ex Västersjön, Sura, 6.10 (Sören Larsson).
Li: 5 ex Sjömosjön, Fellingsbro, 16.11 (Sven-Olof Eriksson, Björn Lindberg). 2 ♂ + 1 ♀

Sjömosjön 24.11 (Björn Lindberg).

Det kan noteras att observationer saknades helt vid Askövikens under perioden 22.1-13.4, trots eftersök. Sker ett inflyde av skäggsar även på våren? Det vore i så fall intressant att få ta del av observationer som styrker en sådan teori!

Pungmes *Remiz pendulinus*

Kv: en häckning med 4 flygga ungar som resultat vid Barkarövikens i K. Barkarö (Börje Wennerström m fl)

Li: 1 ♀ Våringen vid Vibyn, Näsby, 8-9.4 (Andreas Sandberg m fl). Hord Hinseberg, Näsby, 29.6 (Erik Törnvall).

Sommargylling *O. oriolus* (1 ex, 2 ex)

Sr: 1 ex Onien, Rammås, 23.5 (Ingeborg Lindell).
Li: 1 sj. Hagaberg, Näsby, 1.6 (Jan-Erik Malmstigen).

Törnskata *Lanius collurio*

Två konstaterade häckningar har rapporterats med följande kommunvisa fördelning: Surahammar (1), Fagersta (1).

Varfågel *Lanius excubitor*

Ett fynd under häckningstid.

Hd: 1 ex Mårstendalen, Grythyttan, 25.5 (Lars Jansson).

Dätutöver har sammanlagt 164 fågeldagar rapporterats med följande kommunvisa fördelning på föråret respektive efteråret. Västerås (8/15), Hallstahammar (2/1), Köping (9/8), Sala (1/3), Surahammar (15/14), Lindesberg (39/37), Nora (1/4), Fagersta (0/6), Ljusnarsberg (1/0). Den månadsvisa fördelningen var som följer: januari

(20), februari (22), mars (25), april (9), maj-augusti (0), september (11), oktober (27), november (26), december (24).

Lavskrika *Perisoreus infaustus* (0, 1)

Sr: 1 ex Sjövikens, Virsbo, Rammås, 10.1 (Per-Arne Hedström).

Sjätte fyndet sedan 1976 i Västmanland. De fem övriga har samtliga gjorts i Hällefors k.n.

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes*

En häckning av nominatrasen *N. c. caryocatactes* har rapporterats från Kungsörs kommun (Kurt Lindström). Invasionen av den smalnåbbade rasen *N. c. macrorhynchos* eftersommaren och hösten 1996, ebbaade snabbt ut, men enstaka fåglar sågs i början av året.

Vå: 1 ex Barkarö, V-Barkarö, 2.1 och 13.2 (Richard Lager). 1 ex Södra Björnö, Västerås, 14.1 (Pontus Lindberg) och 18.1 (Kjetil Jensen). 1 ex Steneborg, V-Barkarö, 23.1 (Richard Lager).
Sr: 1 ex St. Brotorp, Sura, 4-7.3 (Inger-Marie Carlsson).

No (ej rapporterade som helt säkra *macrorhynchos*): 1 ex Digerberget, Nora, 21.2 (Anders Carlberg). 2 ex Kottaberget, Nora, 5.4 (Björn Carlsson).

Anyå under sensommaren drabbades vi av en invasion av smalnåbbade nötkråkor *N. c. macrorhynchos*, dock av väsentligt mindre omfattning än året innan (fåglar som ej rapporterats som helt säkra *macrorhynchos* markeras med ?):

Kö: 3 ex Norrgården, Kolsva, 28.8 (Lec Måki-ner). 1 ex Östanäs, Köping, 31.8 (Peter Ekelund). 1 ex Johannisdal, Köping, 4.9 (Per Lindh). ? ex Östanäs 6.9 (Peter Ekelund). 1 ex Skogsbo, Köping, 11.9 och 30.10 (?; Arne Eklöv). 1 ex Johannisdalsskogen, Köping, 6.10 och 30.10 (?; gm Arne Eklöv). 1 ex Byjorden, Köping, 15.10 (Peter Ekelund).

Su: 1 ex Storången, Ramnäs, 31.10 (Gudrun Lager), 1 ex Skomakartorp, Sura, 24.11 (Ralf Lundmark).

No: 1 ex Vikar 10.8 (?; Roland Thuvander), 3 ex Nora jvstn 25.8 (?; Lisbeth Uhr), 8-10 ex Nora jvstn 27.8 (?; Anders Carlberg), 1 ex Haga, Nora, 2.9 (?; Håkan Lavebratt), 1 ex Odengatan, Nora, 4-5.9 (?; Berit Ragné), 3 ex Nora jvstn 19.10 (?; Lisbeth Uhr).
Fa: 1 ex Meling, Västanfors, 23.8 (Jan Hellström), 1 ex Fagersta, Västanfors, 10.11 (Eero Kauramäki).

Råka *Corvus frugilegus*

Senvår- och sommarfynd (1.5-31.8):

Vä: 1 ad. Rocklunda, Skerike, 29.5 (Svante Söderholm).

L: 1 ex Albackån, Linds, 14.5 (Andreas Sandberg).
Vinterfynd (dec., jan.-feb.):

Ha: 1 ex Hallstahammar 20.12 (Pontus Lindberg).
Hä: "övervintrade 95-96 i Grythyttan" (Gunde Persson m fl).

Större ansamling:

L: 36 ex Bäck, Fellingsbro, 23.3 (Jerry Andersson m fl).

Kräka *Corvus corone*

Stora ansamlingar:

Su: 1000 ex Österby, Kumla, 24.11 (Håkan Johansson), 112 ex Islingby, Västerfärnebo, 4.12 (Thore Lindberg).

Stare *Sturnus vulgaris*

Nitton storer har rapporterats från vintermånaderna (januari, februari, december) med följande kommunvisa respektive månadsvisa fördelning: Västerås (0+0+3), Köping (2+0+0), Kungsör (6+0+0), Surahammar (0+0+4), Lindsberg (3+0+1).

Bofink *Fringilla coelebs*

Femtiotre bofinnar har rapporterats från vintermånaderna (januari 29, februari 14, december 10) med följande kommunvisa respektive månadsvisa fördelning: Västerås (2+1+0), Hallstahammar

(1+0+0), Köping (5+1+0), Sala (0+0+2), Surahammar (0+1+2), Lindsberg (18+9+5), Nora (2+1+1), Skinnskatteberg (1+1+0).

Bergfink *Fringilla montifringilla*

Sextioåtta fåglar har rapporterats under vintermånaderna (januari 43, februari 16, december 9) med följande kommunvisa respektive månadsvisa fördelning: Västerås (14+7+0), Köping (11+5+0), Sala (4+0+0), Surahammar (2+0+6), Lindsberg (10+1+2), Nora (1+1+1), Fagersta (0+1+0), Skinnskatteberg (1+1+0).

Grönfink *Carduelis chloris*

Tidig häckning:

Kö: 80 med 4 ägg centrala Köping 20.3 (Per Lindh).

Steglits *Carduelis carduelis*

Två konstaterade häckningar har rapporterats, båda från Surahammars kn.

Grönsiska *Carduelis spinus*

Större (minst 100 ex) ansamlingar:
Ha: 500 ex Kolbäck 7.10 (Pontus Lindberg).
L: 109 ex Finnåkers kursgård, Fellingsbro, 27.12 (Sven Larsson).

Hämpling *Carduelis cannabina*

Vinterfynd:

Vä: 4 ex Lundby, 29.1 (Markus Rehnberg).

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris*

Sammanlagt 310 fågelddagar har rapporterats med följande kommunvisa fördelning: Västerås (194), Hallstahammar (7), Surahammar (18), Lindsberg (64), Nora (1), Fagersta (25), Hällefors (1). Den månadsvisa fördelningen var som följer: jan (66), feb (61), mar (100), apr (43), maj-sep (0), okt (5), nov (35), dec (0).

Gråsiska *Carduelis flammea*

Ingjet fynd under häckningstid (15.5-15.7) har rapporterats.

Större (≥100 ex) ansamlingar:

Vä: 150 ex Fullerö brygga, V-Barkarö, 1.1 (Markus Rehnberg), 100 ex Korsberg, Lundby, 7.1, 21.1 och 29.1 (Markus Rehnberg), 100 ex Skurusundet, Ångö, 3.2 (Pentti J. Tatti), 150 ex Knektorpet, V-Barkarö, 25.2 (Hans-Olof Helikvisti).

Su: 100 ex St. Flyten, Ramnäs, 21.1 (Ralf Lundmark), 110 ex Mantestorp, Ramnäs, 24.2 (Ralf Lundmark).

Fynd av rasen *C. f. cabaret* (0, 13):

Vä: 1-2 ex Talltorp, Västerås, 1.1-1.2 (Kjetil Jensen), 1 ex Enhagen, V-Barkarö, 7.1-17.3 (Bengt Stridh)*, 1 ex KVV, Lundby, 24-25.2 (Pentti J. Tatti).

Ha: 2 ex Hallstahammar 1.1 (Ulf Carlsson).

Ar: 2 ex Arboga 26.11 (Hans Wilhelmsson).

Su: 2-5 ex Aliden, Ramnäs, 1-7.1 (Ralf Lundmark), 1 ex Aliden 15.2 (Ralf Lundmark).

L: 1 ex Rabostan, Fellingsbro, 5.1 (Thomas Haraldsson), 1 ex Hagaberg, Näsby, 13.2 (Erik Jansson)*, 1 ex Frövi, Näsby, 13.12 och 28.12 (Jan-Erik Malmstigen).

No: 1 ex Älvhyttan, Vikar, 29.3 och 4.4 (Roland Thuvander)*.

Fa: 1 ex Björksta, Västanfors, 1.1-6.3 (Jan Hellström)*, 1 ex Björksta 21.12 (Jan Hellström).

Tilläg (C. f. *cabaret*): Vä: 1 ex Röniby, Skerike, 6.12 1995 (Håkan Johansson)*.

Snösiska *Carduelis hornemanni*

Antalet fågelddagar (170, samtliga under föråret) fördelat kommunvis: Västerås (86), Hallstahammar (3), Köping (2), Sala (9), Surahammar (17), Lindsberg (13), Nora (29), Fagersta (9), Hällefors (2). Den månadsvisa fördelningen var: januari (66), februari (93), mars (11).

Större korsnäbb *Loxia pytyopsittacus*

Fyra observationer har rapporterats:

Ha: "häckning" St. Sättra, Hallstahammar (Per Eriksson).

Kö: 1 ♂ Alvesta, V. Skedvi, 27.5 (Hans Klinga).

Su: 1 ex St. Flyten, Ramnäs, 3.2 (Ralf Lundmark), 1 ex Bosjön, Ramnäs, 9.3 (Ralf Lundmark).

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

Tidigt fynd:

Kö: 1 sj. Karlbergsskogen, Köping, 2.5 (Leo Mäkinen).

Tallbit *Pinicola enucleator* (239 FD)

Antalet fågelddagar fördelat på föråret (144) resp. efteråret (95) samt på följande kommuner: Västerås (40/17), Hallstahammar (6/10), Köping (0/1), Sala (10/11), Surahammar (71/51), Nora (2/2), Fagersta (15/3). Månadsvisa fördelning av fågelddagarna: januari (91), februari (53), mars-juli (0), augusti (1), september (1), oktober (12), november (61), december (20). En udda observation: No: 1 ♀ Nora stad 31.8-2.9 (Berit Ragné).

För andra året i rad blev det "invasion" av smalnäbbad nötkräka. Sensommaren 1996 sågs dock väsentligt färre fåglar än året innan.
Foto: Kalle Folkesson.

Domherre *Pyrhula pyrhuia*

Ej uppiagen i rapporteringsmallen, men ändå har ett par ovanligt stora flockar rapporterats:

Sr: 22 ex Annehill, Ramnäs, 9.11 (Ralf Lundmark), 30 ex Muggbo, Ramnäs, 23.11 (Ralf Lundmark).

Stenkäck *Coccothraustes coccothraustes*

Tre konstaterade häckningar har rapporterats: Surahammar (1), Lindesberg (2). Sju tiooen fåglar har rapporterats under vintermånaderna (januari, februari, december) med följande kommunvisa respektive månadsvisa fördelning: Västerås (17+11+2), Hallstahammar (1+0+1), Köping (0+9+0), Lindesberg (7+1+11), Örebro (1+0+0), Nora (4+0+2), Fagersta (0+2+1), Hällefors (0+0+1).

Lappsparr *Calcarius lapponicus*

Antalet fågeldagar (17) fördelat kommunvis på föråret (5) resp. efteråret (12): Västerås (1/3), Sala (0/1), Surahammar (2/6), Lindesberg (0/1), Nora (1/0), Fagersta (1/1). Den månadsvisa fördelningen var: jan-mar (0), apr (4), maj (1), juni-aug (0), sep (9), okt (3), nov-dec (0).

Snösparr *Plectrophenax nivalis*

Antalet fågeldagar (216) fördelade sig på följande kommuner: Västerås (64), Arboga (11), Sala (5), Surahammar (33), Lindesberg (62), Nora (1), Örebro (25), Norberg (6), Fagersta (7), Hällefors (2). Månadsvisa fördelning: januari (11), februari (9), mars (65), april (42), maj (1), juni-september (0), oktober (23), november (57), december (17).

Ortolansparr *Emberiza hortulana*

Femtiotju sjungande hannar har rapporterats med följande kommunvisa fördelning: Västerås (21), Hallstahammar (1), Köping (7), Kungsör (4), Arboga (1), Sala (20), Lindesberg (2), Fagersta (1). Övriga fynd:

Sr: 1 ♂ Hedbo, Västerfärnebo, 29.8 (Krister Ekman).

Lr: 1 ex Västvalle, Fellingsbro, 6.5 (Sven-Olof Eriksson), 1 str. Hagaberg, Näsby, 19.8 (Tomas Haraldsson, Andreas Sandberg).

Fa: 1 str. Björkstia, Västansfors, 27.5 (Jan Hellström), 1 ex Backgården, Västansfors, 3.9 (Leif Lejdellin).

Videsparr *Emberiza rustica* (5, 8)

Sr: 1 sj. ♂ Ersbomossen, Fläckebo, 28.5 (Åke

Berg), 1 ex Stensjön, Sala, 4.9 (Krister Ekman).

Sr: 1 ex Gnien, Ramnäs, 8.9 (Ralf Lundmark),

15.9 (Per Eriksson) och 21.9 (Ralf Lundmark).
Lr: 1 ♂ Storlbadet, Lindes, 27.4 (Mats Andersson), 2 ex (♀-färgade) Hagaberg, Näsby, 17.8 (Andreas Sandberg).

Fa: 1 ex Backgården, Västansfors, 14.9 (Jan Hellström, Leif Lejdellin).

Tilläggs. Hr: 1 ex Murstensdalen, Grythyttan, 24.5 1995 (Lars Jansson).

Sävsparr *Emberiza schoeniclus*

Fynd som faller inom vintermånaderna:

Kö: 1 ♀ Norsa, Munktorp, 22.12 (Per Lindh).

Lr: 1 ♂ Hagaberg, Näsby, 7.12 (Andreas Sandberg).

Litteratur

Andersson, M. 1996. Sjöorreflyttning. *Fåglar i Västmanland* 27: 82-86.

Andersson, M. & Malmstigen, J.-E. 1997. *Fåglar i Lindesbergs kommun 1996*. Medd. nr. 17.

Frövi fågelklubb.

Uhr, L. 1997. Fågelrapport för Nora 1996. I: *Nora biologiska förening 1996*. Nora.

Fynd som av SOF:s raritetskommitté ej godkänts för publicering

Siltrut *Larus fuscus graellsii*

Lr: 1 ad. Källbacken, Näsby, 15.5 1995.

Gulärta *Motacilla flava feidegg*

Sr: 1 ad. ♂ Gnien, Ramnäs, 25.5 1996.

Fynd under utredning

Gransångare *Phylloscopus collybita tristis*

Sr: 1 ex Lisjövikén, Sura, 11.10 1996.

Adresser till rapportkommittén

Thomas Pettersson,

Härnevigatan 3 A, 723 41 Västerås

Mats Andersson,

Hagabergsliden 4, 711 31 Lindesberg

Tomas Carlsson,

Jägersro, Pl 4193, Hjulsjö, 712 91 Hällefors

Karl-Cunnam Källebrink,

Altuna, Dragmansbo, 740 83 Fjärdhundra

Bernt Larsson,

Bangatan 49 A, 2 tr, 722 28 Västerås

Roland Thruvander,

Pl 3319 Alvhyttan, 713 92 Gyntrorp

Västmanlands fågelklubbar**Arboga Fågelklubb**

c/o Karl-Gunnar Herou
Vretvägen 44
732 32 ARBOGA
0589 - 123 41

Hedströmsdalens Ornit. Fören.

c/o Börje Wennerström
Kungsgatan 54C
736 33 KUNGSÖR
0227 - 314 39

Frövi Fågelklubb

c/o Bo Dahlström
Karlslund, Ullsäter
7718 92 FRÖVI
0581 - 322 13

Hällefors Ornit. Förening

c/o Tomas Carlsson
PL 4193, Hjulsjö
712 91 HÄLLEFORS
0587 - 621 01

Skultuna Naturklubb

c/o Jonny Eilegård
Bruksgatan 7D
730 50 SKULTUNA
021 - 750 41

Naturskyddsför. Fagersta

c/o Anders Mårdh
Solbacksvägen 61
737 33 FAGERSTA
0223 - 124 28

Ramnäs Virsbo Naturklubb

c/o Sören Larsson
Häkantorpsgratan 9
724 76 VÄSTERÅS
021 - 35 57 58

Ångsö Ornitologiska Klubb

c/o Jan-Olov Bergström
Åkeräng, Högsholm, Ångsö
725 98 VÄSTERÅS
Tfn 021-12 35 79

Teknik och människor
Kunskap och kvalitet

Prof's Repro

Din samarbetspartner
för kvalificerat
repro-arbete.

Tel. 021-30 01 35